

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЮРЕСУСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НІ ЕНЕРГЕТИКИ, АВТОМАТИКИ І ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ**

УДК 621.3.631.24(477.81)

ПОГОДЖЕНО

Директор НІ енергетики,
автоматики і енергозбереження

(підпис)
»

Каплун В.В.

2023 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

В.о. завідувача кафедри
електротехніки, електромеханіки та
електротехнологій

Окушко О.В.

2023 р.

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: „**РОЗРОБЛЕННЯ ЕЛЕКТРОТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
ГОДІВЛІ ТЕЛЯТ НА ФЕРМІ ВРХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ RFID
ТЕХНОЛОГІЙ**”

НУБІП України

Спеціальність 141 – електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Освітня програма Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

НУБІП України

Гарант освітньої програми

к.т.н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

Усенко С.М.

(ПІБ)

НУБІП України

Виконав

к.т.н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

Усенко С.М.

(ПІБ)

НУБІП України

КІЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЮРЕСУРСІВ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ІНГЕНІРГЕТИКИ, АВТОМАТИКИ І ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

ЗАТВЕРДЖУЧО

В.о. завідувача кафедри
електротехніки, електромеханіки
електротехнологій

к.т.н. доц.

(нідпис) «»

Окушко О.В.

2023 р.

НУБіП України

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ
Тинному Віктору Анатолійовичу

Спеціальність 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Освітня програма Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи: „Розроблення електротехнологічної системи годівлі телят на фермі ВРХ із застосуванням RFID технологій”

затверджена наказом ректора НУБіП України від 06.03.2023 № 324”С”

Термін подання завершеності роботи на кафедру 01. 11 . 2023

Вихідні дані до магістерської роботи:

а) Результати науково-дослідницької роботи кафедри ЕЕ;

б) Результати навчально-дослідницької практики;

в) Нормативні документи: ПУЕ, ПТЕЕС та ПБЕЕС, ДСТУ, ДБН, тощо

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Провести аналіз виробничо-господарської діяльності та стану господарства.

2. Виконати проектування електрифікації та автоматизації технологічних процесів у телятнику.

3. Розробити системи годівлі з автоматичною ідентифікацією телят.

4. Дослідити ефективність розробленої системи годівлі з автоматичною ідентифікацією телят.

5. Виконати розрахунок елементів системи електропостачання господарства.

6. Обґрунтівати заходи з монтажу та налагодження електрообладнання у господарстві.

7. Розробити заходи з охорони праці.

8. Провести техніко-економічне обґрунтuvання прийнятих рішень

Дата видачі завдання 02.10.2022 р.

Керівник магістерської роботи

(підпис)

Усенко С.М.

(ПБ)

Завдання прийняв до виконання

(підпис)

Тинний В.А.

(ПБ)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота: 100 с., 24 рис., 26 табл., 30 джерел.

Об'єкт дослідження – технологічні процеси на відгодівельній фермі ВРХ.

Мета дослідження – обґрутування систем електрообладнання на фермі по відгодівлі молодняку ВРХ, що забезпечить зменшення затрат праці,

підвищення якості та зменшення собівартості виробленої продукції.

Методи дослідження та апаратура: методи математичної статистики, моделювання; застосування сучасних приладів та методів вимірювання і обробки їх результатів за допомогою ЕОМ у програмному середовищі “Mathcad”, амперметри, вольтметри та інше допоміжне обладнання.

В ході виконання роботи обране технологічне та електротехнічне обладнання для приготування та роздавання кормів, видалення гною, піння тварин, підтримання необхідних параметрів мікроклімату та водопостачання ферми, а також виконано розрахунок освітлювальних та опромінювальних установок.

Виконано розрахунок електричних мереж 0,38 кВ та визначена потужність трансформаторної підстанції 10/0,4 кВ. Придліна увага розробці заходів із монтажу, налагодження та експлуатації електрообладнання, сформована

структурою електротехнічної служби та розрахована її чисельність, розроблені графіки технічного обслуговування та поточного ремонту електрообладнання. Розроблені заходи з охорони праці та протипожежної безпеки на фермі.

Розроблено систему автоматичної ідентифікації телят при годівлі.

Проведений розрахунок і вибір необхідного технологічного та електротехнічного обладнання. Розроблена принципова електрична схема, вибрані апарати захисту і керування.

Ефективність прийнятих інженерних рішень підтверджують економічні розрахунки.

Галузь застосування – тваринництво.

НУБІЙ Україній	ЗМІСТ
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ВИРОВНИЧО-ГОСПОДАРСЬКА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ	9
1.1. Стан енергетики об'єкту проектування.....	9
Ошибка! Закладка не значення.	

НУБІЙ Україній	ЗМІСТ
РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФЕРМІ ПО ВІДГОДІВЛІ МОЛОДНЯКА ВРХ	101
2.1. Вибір технологічного обладнання.....	111
2.1.1 Годівля та розлавання кормів	111
2.1.2 Прибирання гною	133
2.1.3 Розрахунок вентиляції та опалення	13
2.2. Розрахунок електроприводу вентилятора.....	20
2.3. Вибір апаратів захисту та комунікації.....	266
2.4. Розрахунок електроосвітлення	29
2.5. Розрахунок водопостачання ферми	31
2.6. Напування тварин	37

НУБІЙ Україній	ЗМІСТ
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СХЕМИ АВТОМАТИЧНОГО КЕРУВАННЯ КОРМОРОЗДАВАЧЕМ ТВК-80Б З АВТОМАТИЧНОЮ ІДЕНТИФІКАЦІЄЮ ТЕЛЯТ ПРИ ГОДІВЛІ	39
3.1. Розробка схеми автоматичного керування кормороздавачем ТВК-80Б	39
3.2. Автоматична ідентифікація тварин при індивідуальній годівлі	42

НУБІЙ Україній	ЗМІСТ
3.3. Автоматичну ідентифікацію телят здійснюють за допомогою радіотехнічного пристроя RFID	45
3.4. Переваги і недоліки радіочастотної ідентифікації	48

НУБІЙ Україній	ЗМІСТ
РОЗДІЛ 4. РОЗРАХУНОК ЕЛЕКТРИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ, ВИБІР ДЖЕРЕЛ ЖИВЛЕННЯ ТА РОЗРАХУНОК ЗОВНІШНІХ ЕЛЕКТРИЧНИХ МЕРЕЖ	50

НУБІЙ Україній	ЗМІСТ
4.1. Розрахунок електричних навантажень	50
4.2. Розрахунок зовнішніх електричних мереж	533
4.3. Перевірка повітряних ліній за допустимим зниженням напруги	54

4.3.1. Перевірка електричних мереж на можливість пуску асинхронного електродвигуна з короткозамкнутим ротором 57

4.4. Перевірка захисних апаратів на спрацювання при аварійних режимах 61

РОЗДІЛ 5. ОРГАНІЗАЦІЯ МОНТАЖУ, НАЛАГОДЖЕННЯ І ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ 65

5.1. Порядність виконання і взаємозв'язок робіт по монтажу, налагодженню та експлуатації електрообладнання 65

5.2. Організація обліку і раціонального використання електроенергії 66

5.3. Визначення об'ємів робіт по експлуатації електрообладнання, технічного обслуговування і поточного ремонту 69

5.4. Визначення втрат електроенергії в трансформаторах і мережі 0,4 кВ 72

5.5. Категорії надійності споживачів та збитку від перерви в електропостачанні 73

5.5.1. Розрахунок резервої електростанції для стабільного електропостачання 73

РОЗДІЛ 6. ОХОРОНА ПРАЦІ 75

6.1. Перелік основних нормативних документів 75

6.2. Визначення класів виробничих зон і категорії приміщень 7979

6.2.1. Визначення потенційно небезпечних частин електроустановок 79

6.3. Заходи щодо забезпечення належних умов праці персоналу 79

6.4. Розрахунок потрібності та вибір захисних засобів 800

6.5. Заземлення та основні заходи безпеки 811

6.6. Бліскавозахист будівель і споруд 87

РОЗДІЛ 7. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ І АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ОБЄКТА 90

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 93

НУБІП України

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

Н	А - Ампер; В - Вольт; Вт - Ват; гр. - група; грн. - гривень; ел. двигун - електродвигун; ККД - коефіцієнт корисної дії; КЛ - кабельна лінія; КТП - комплектна трансформаторна підстанція; ЛЕП - лінії електропередач; м. - метр; м. - місто;
Н	НКП - низьковольтний комплектний пристрій; ПР - поточний ремонт; р. - рік; рис. - рисунок; с. - секунда; САК - система автоматичного керування;
Н	табл. - таблиця; ТО - технічне обслуговування; ТП - трансформаторна підстанція; у.о. - умовна одиниця; ФГ - фермерське господарство; ШІМ - широтно-імпульсний модулятор;

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Вступ

У наш час на всіх сучасних виробництвах і комплексах використовується значна кількість електричних машин, складальних і виробничих ліній, які вдосконалюють всі технологічні процеси, а в деяких галузях промисловості широка автоматизація більшості технологічних процесів виключає втручання обслуговуючого персоналу в технологічні процеси. Одним з основних завдань, що стоять перед компаніями сьогодні, є підвищення продуктивності та якості продукції за рахунок використання сучасного обладнання та сучасних інженерно-технологічних рішень, таких як новітні енергозберігаючі технології, високоекспективні операційні системи, пристали управління та засоби автоматизації.

Однією з головних особливостей сільської енергетики є використання електроенергії в особливих умовах, що характеризуються різноманітністю виробничих технологій, надійним та якісним електропостачанням, високим рівнем навантаження та складними умовами праці.

У цій роботі розглянуто заходи з підвищення ефективності виробничих процесів на відгодівельній фермі. Для цього використовується сучасне обладнання, машини, механізми та вузли устаткування, що випускаються сучасною промисловістю.

Актуальність теми. На сьогоднішній день обладнання багатьох

відгодівельних ферм є морально та фізично застарілим. Це призвело до значного зниження ефективності виробництва, зниження якості та зростання собівартості продукції. Тому питання реконструкції тваринницьких об'єктів з використанням сучасного обладнання та технологій є надзвичайно важливим.

Мета роботи. Обґрунтування систем електрообладнання на фермі по

відгодівлі молодняку ВРХ, що забезпечить зменшення затрат праці, підвищення якості та зменшення собівартості виробленої продукції.

Об'єктом дослідження. Є технологічні процеси на відгодівельній фермі

ВРХ.
НУБІП України
І предметом дослідження. Режими роботи та технічні характеристики системи електрообладнання та засобів автоматичного керування з урахуванням їх призначення на відгодівельній фермі ВРХ.

Задачі які виносяться і будуть вирішуватися.

НУБІП України
 - вибір обладнання для різних технологічних процесів на фермі по відгодівлі молодняку;
 - розрахунок систем мікроклімату;

НУБІП України
 - розроблення системи годівлі телят із автоматичною ідентифікацією телят;
 - розробка заходів з монтажу, налагодження та експлуатації електрообладнання;

НУБІП України
 - заходи з охорони праці;
 - економічне обґрунтuvання прийнятих рішень

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІЙ України

ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ

1.1. Стан енергетики об'єкту проектування

РОЗДІЛ 1.

Електропостачання здійснюється від підстанції 35/10.

Високовольтні лінії електропередач для громадського сектору під'єднані до сталевих та бетонних опор з проводами А-50 та А-70; лінії електропередач 35 кВ та 10 кВ знаходяться у доброму стані.

У регіоні є 12 підстанцій загальною потужністю 3090 кВа. Об'єкти електропередач знаходяться в задовільному стані. Захист підстанцій від перевантажень забезпечується пристроями захисту від перенапруги, наявні контури заземлення.

Низьковольтні лінії 0,38 кВ змонтовані на залізобетонних опорах з проводами типорозмірів СП-16, СП-25, СП-35 та СП-50. Середня відстань

між опорами становить 40 метрів. Також передбачено зовнішнє освітлення господарських доріг, вулиць та інших об'єктів.

Лінії електропередач 0,38 кВ виконані з тлухими ізольованими нульовими проводами. Всі нульові провідники мережі виконані з проводів такого ж перерізу, як і фазні провідники.

Близькозахист на об'єктах забезпечується металевими стрижневими близькозводами та металевою сіткою. Стан близькозахисту не є задовільним. Деякі установки взагалі не мають близькозахисту. Стан пускорегулювальної апаратури, яка використовується для контролю та обслуговування електричних кабелів, є незадовільним.

Для електроенергетики характерні такі виробничі процеси

- Миття зерна після комбайна.

- Сушіння зерна.

- Попереднє миття та транспортування зерна;

- завантаження зерна;

- Тваринництво.

НУБІП України

- Водопостачання;
- Збір гною;
- Первинна обробка молока

- Нагрівання води (часткове);
- Формування;

НУБІП Відповідь пп л

1.2. Характеристика електричних мереж

Об'єктом реконструкції є ферма з відгодівлі молодняку великої рогатої

худоби компанії ВРХ. Наразі електрообладнання ферми технічно не відповідає сучасним вимогам. Реконструкція цієї ферми передбачає використання сучасного обладнання.

Внутрішня електромережа та освітлювальна мережа придатні для експлуатації, але необхідні додаткові обстеження та заміна існуючих

світильників на світлодіодні енергозберігаючі світильники.

Роботи вимагають вибору та розрахунку необхідних електроустановок для забезпечення таких процесів, як прибирання гною, водопостачання громади та розподіл кабелів. Зовнішня електрична мережа знаходиться в хорошому стані.

НУБІП України

НУБІП України
РОЗДІЛ 2.

ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФЕРМІ ПО

НУБІП України

ВІДГОДІВЛІ МОЛОДНЯКА ВРХ

НУБІНІЙ України

2.1 Вибір технологічного обладнання

2.1.1. Годівля та роздавання кормів

Однією з головних умов ефективного вирошування є згодовування

збалансованого раціону високої якості та контроль кількості і частоти годування.

Для забезпечення цих умов годівник повинні відповідати наступним вимогам: відхилення в швидкості подачі корму в годівницю не повинні

перевищувати 10% від заданої норми; втрати при транспортуванні і доставці не повинні перевищувати 3%; цикли роздачі не повинні перевищувати 30 хвилин.

Тип і кількість необхідних годівниць слід визначати з урахуванням поголів'я тварин, їх віку, способу вирошування та норми годівлі. Найбільш поширеними типами годівниць на фермах є стаціонарні, мобільні та обмежено мобільні.

Кожен телятник може вмістити 280 голів молодняку ВРХ за умови, що тварини утримуються в належному стані. Усі види кормів, що входять до щоденного раціону, подаються зі стаціонарних годівниць, розташованих уздовж кожного ряду.

На сучасних тваринницьких фермах зазвичай практикують два типи годівлі: регулярну та нерегулярну. При нерегулярній годівлі загальна кількість корму, що дається кожному теляті, рівномірно розподіляється між годівницями.

У разі нормованої годівлі кожному теляті дають індивідуальну кількість корму відповідно до його продуктивності та фізіологічних параметрів. Сьогодні для спрощення технології годівлі іноді використовують групову годівлю.

Інтенсифікація виробництва вимагає від сучасних тваринницьких ферм застосування систем і технологій, які дозволяють ефективно використовувати обладнання, підвищувати продуктивність і знижувати виробничі витрати.

Зазвичай такі системи будується шляхом інтеграції декількох технічних операцій в єдину технологічну лінію за допомогою автоматизації або дистанційного керування. Прикладом такої системи є лінія транспортування та

роздачі кормів. Системи контролю та автоматичного управління таких систем повинні забезпечувати автоматичне ввімкнення та вимкнення машин і механізмів у заданій послідовності. Вони також повинні гарантувати відключення системи в разі виникнення аварійної ситуації, а також контроль і сигналізацію всіх механізмів.

Протягом перших двох місяців вирощування телят слід годувати раціоном, що складається з молочних продуктів і концентрованих замінників молока. Стандартна кількість молочних продуктів на одне теля на добу становить

- До 40-денноого віку - 6 кг

- Від 40 до 60 днів - 8 кг.

Годувати телят потрібно щонайменше тричі на день.

Загальна потреба ферми в молочних продуктах виглядає наступним чином:

$$C_{\text{ден}} = q_1 H_1 + q_2 H_2 \quad (2.1)$$

де q - доза продукту на один день, кг;
 H - кількість тарин

$$C_{\text{ден}} = 6 \cdot 900 + 8 \cdot 900 \text{ кг}$$

Кількість корму, необхідного на одне годування:

$$C = \frac{C_{\text{ден}}}{3} = \frac{6 \cdot 900 + 8 \cdot 900}{3} = 4200 \text{ кг},$$

Для приготування даної кількості корму потрібні дві моделі АЗМ-2.

Для приготування даної кількості корму потрібні дві моделі АЗМ-2.

Таблиця 2.1

Технічна характеристика АЗМ - 2	
1. Час приготування, год	3,5
2. Місткість змішувача, л	2000
3. Час емульсування жирових елементів, хв	15-20
4. Електрична потужність, кВт:	
Мішалки	1,5
Насосу	4
5. Продуктивність окремих елементів	
насоса-емульгатора, л/год	3500
шнеку, т/год	1,2

Для забезпечення подачі змішаного молока до стійл передбачена система трубопроводів. Подача забезпечується насосом 36 МЦ 6-12.

2.1.2 Прибирання гною

Для прибирання на фермі рекомендується використовувати гноєзбиральну машину ТСН-160, якщо худоба утримується на повністю цільових підлогах без

підстилки. Вона складається з двох транспортерів:

- горизонтального, для забезпечення видалення гною з проходів приміщення;
- піхвового, для видалення гною з приміщення до транспортного вагону.

2.1.3 Розрахунок вентиляції та опалення

Повітрообмін у телятнику залежить від основних типів шкідливих викидів, тобто допустимого вмісту вуглекислого газу, надлишкової вологи та тепла.

Таблиця 2.

**Норма виділення вуглекислоти, тепла, водяних парів телят при
відносній вологості повітря 70 % і температурі + 10° С**

Вік	Вага, кг.	CO ₂ , г/год	Тепло, кДж/год.	Водяні пари, Г/год.
Телята до 1 міс.	40	23	469	74
Телята 1 – 2 міс.	60	35	712	113
	80	42	846	135
	100	56	1114	177

За наступним рівнянням проводимо визначення швидкості повітрообміну в $\text{м}^3/\text{год}$ для допустимого вмісту вуглекислого газу:

$$L_{\text{рк}} = \frac{1,2 \cdot (70 \cdot 23 + 70 \cdot 35 + 70 \cdot 42 + 70 \cdot 56)}{2,5 - 0,3} = 5956 \text{ м}^3/\text{год},$$

Для визначення швидкості повіtroобміну в $\text{м}^3/\text{год}$ для допустимого

$$L_{\text{вл}} = \frac{\kappa_2 \cdot G_{\text{вл}} \cdot N_s}{d_{\text{вн}} - d_{\text{зов}}},$$

де, κ_2 – коефіцієнт, що враховує випаровування вологи із конструкцій (підлоги, поїлок та інших конструкцій), ($\kappa_2 = 1,1$)

$G_{\text{вл}}$ – кількість вологи, яка надходить від однієї тварини, $\text{г}/\text{год}$;

$d_{\text{вн}}$ – допустимий вміст вологи в повітрі в телятника, ($\text{г}/\text{м}^3$);

$d_{\text{зов}}$ – допустимий вміст вологи в зовнішньому повітрі, ($\text{г}/\text{м}^3$);

НУБІ $d_{Bn} = d_{nas.Bn}$ $\cdot \frac{\varphi_{Bn}}{100} = 10,7 \cdot \frac{70}{100} = 7,49 \text{ г/м}^3$ **України**

де, $d_{nas.Bn}$ і $d_{nas.zOb}$ – це вміст вологи у внутрішньому та зовнішньому

повітрі в природних умовах при заданій розрахунковій температурі (г/м^3)

НУБІ $\varphi_{Bn}, \varphi_{zOb}$ – вологість внутрішнього та зовнішнього повітря, (%) **України**

$$L_{el.} = \frac{1,1 \cdot (70 \cdot 74 + 70 \cdot 113 + 70 \cdot 135 + 70 \cdot 177)}{7,49 - 0,7} = 5659 \text{ м}^3/\text{год.}$$

НУБІ Залежно від пори року і температури зовнішнього простору завдання вентиляції змінюється. Наприклад, у періоди, коли температура зовнішнього повітря перевищує $+10^\circ\text{C}$, основним завданням вентиляції є видалення надлишкового тепла.

НУБІ Для визначення об'єму вентиляції $\text{м}^3/\text{год}$ для забезпечення видалення надлишкового тепла LT використовується наступне рівняння:

$$L_T = \frac{Q_3(1 + \alpha \cdot \theta_B)}{\rho \cdot C(\theta_{zB} - \theta_{zOb})}, \quad (2.3)$$

НУБІ де, Q_3 – кількість зайво тепла в приміщенні, (kДж/год);
НУБІ C – питома теплоємність повітря, ($\text{кДж/кг}^\circ\text{C}$);
НУБІ θ_B – температура в телятнику, ($^\circ\text{C}$);

НУБІ θ_{zOb} – температура повітря за межами приміщення, ($^\circ\text{C}$);

НУБІ ρ – густота повітря, яке надходить до приміщення, ($\rho = 1,283 \text{ кг/м}^3$)
НУБІ Кількість надлишкового тепла в телятнику розраховуємо за рівнянням:

$$Q_3 = Q_T + Q_{Pad} - Q_n \quad (2.4)$$

де, Q_T – кількість теплоти виділеної тваринами, (kДж/год);

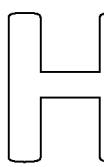
НУБІ Q_{Pad} – тепло, що надійшло від сонячного випромінювання, (kДж/год);

Q_n - тепловтрати через конструкції, (кДж/год).

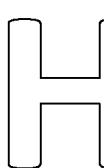
$$Q_T = Q_i \cdot n_i \quad (2.5)$$

де, Q_i - кількість теплоти від тварин однієї вікової категорії, (кДж/год).

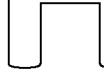
$$Q_T = 70 \cdot 469 + 70 \cdot 712 + 70 \cdot 846 + 70 \cdot 1114 = 219870 \text{ кДж/год.}$$

Враховуючи зменшення виділення тепла при зростанні температури, отримаємо:

$$Q_T = 0,3 \cdot 219870 = 65961 \text{ кДж/год,}$$

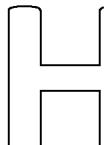
де, $\kappa = 0,3$ – коефіцієнт для врахування зменшення виділеної кількості теплоти при $+25^{\circ}\text{C}$.

де, F_K - поверхні даху телятника, м^2 ;

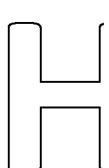
$$q_{\kappa} = q_{\kappa l} \cdot \kappa_3 \quad (2.7)$$

де, $q_{\kappa l}$ – загальна кількість теплоти отриманої через покрівлю (м^2)

Для приміщень з відсутніми горищем $q_{\kappa l} = 63 \text{ кДж/Ч}^{\wedge}\text{гОд}$;

κ_3 - коефіцієнт, який враховує надходження тепла через стелю, ($\kappa_3 = 0,45$);

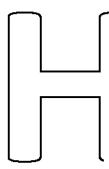
K_{κ} - коефіцієнт теплопередачі матеріалу з якої виготовлена покрівля

даху – $0,7 \text{ кДж/м}^2\text{год}^{\circ}\text{C}$.

$$F_{\kappa} = 1 \cdot 2c, \text{ м}^2 \quad (2.8)$$

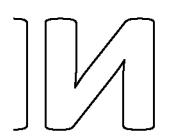
де, $1 = 48 \text{ м}$ - довжина приміщення;

$c = 10,9 \text{ м}$ – ширина схилу даху;

$$F_K = 48 \cdot 2 \cdot 10,9 = 1046 \text{ м}^2;$$

$$q_{\kappa} = 0,45 \cdot 63 = 28,4 \text{ кДж/м}^2\text{год};$$

$$Q_{Рад} = 1046 \cdot 28,4 \cdot 0,7 = 20802 \text{ кДж/м}^2\text{год}$$

НУБІІ України
Втрати тепла з приміщення через огорожуючу конструкцію розраховуються за формулою:

$$Q_n = q_0 \cdot V (\theta_e - \theta_{зов}) \quad (2.9)$$

де, q_0 - теплова питома характеристика будівлі ($\text{кДж}/\text{м}^2\text{год}^\circ\text{C}$), приймаємо ($q_0 = 3,2 \text{ кДж}/\text{м}^2\text{год}^\circ\text{C}$);

V - об'єм телятника, м³;

$$\theta_e - \text{максимальна допустима температура в будівлі, } 25^\circ\text{C};$$

$$\theta_{зов} - \text{середня температура зовні } (23,5^\circ\text{C}).$$

$$V = (H + h) \cdot \frac{b}{2} \cdot l, \quad (2.10)$$

де, $H = 6,1 \text{ м}$ – загальна висота телятника;

НУБІІ України
 $H = 3,2 \text{ м}$ - висота по рівню стін;
 $b = 18 \text{ м}$ - ширина телятника;
 $l = 48 \text{ м}$ - довжина телятника

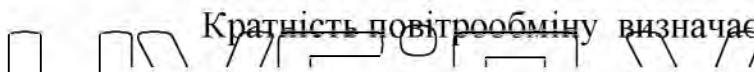
$$V = (6,1 + 3,2) \frac{18}{2} \cdot 48 = 4018 \text{ м}^3,$$

Згідно заданих розмірів і параметрів телятника отримаємо:

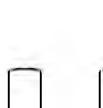
$$Q_p = Q_T + Q_{рад} + Q_n = 65961 + 20802 + 19286 = 67477 \text{ кДж/год}$$

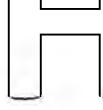
НУБІІ України
На основі відомих значень надлишкового тепла визначається кратність повітробоміну, необхідна для забезпечення відведення надлишкового тепла в літні місяці. У цьому випадку технологія вентиляції зволожує приливне повітря. Зволоження знижує температуру принайвногого повітря до 22°C . Це значення аналізується далі. ($\theta_{зов} = 22^\circ\text{C}$).

$$L_T = \frac{67477(1 + \frac{1}{2,73} \cdot 25)}{1,283(25 - 22)} = 19136 \text{ м}^3/\text{год}$$

 Кратність повітрообміну визначаємо за найбільшим його значенням:

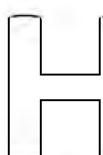
$$\kappa = \frac{L_p}{V} = \frac{19136}{4018} = 4.8, \quad (2.11)$$

 Отримані значення є прийнятними для кратності повітрообміну в приміщенні для вирощування.

 Взимку необхідний мінімальний повітрообмін. Для телят це $20 \text{ m}^3/\text{рік}$ на тонну живої ваги:

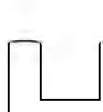
 $L_{B\kappa} = \frac{20 \cdot G}{100} \text{ m}^3/\text{год}, \quad (2.12)$
де, G – загальна жива вага телят в приміщенні, (кг);

$$G = 70 \cdot 40 + 70 \cdot 60 + 70 \cdot 80 + 70 \cdot 100 = 19600 \text{ кг}$$

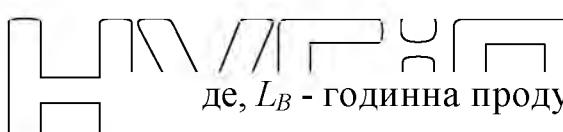

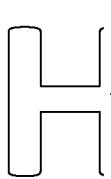
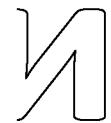
$$L_{B\kappa} = \frac{20 \cdot 19600}{100} = 3920 \text{ m}^3/\text{год}.$$

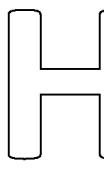
 Вибір і розрахунок системи вентиляції ґрунтуються на відведенні надлишкового тепла. Це пов'язано з тим, що він вимагає найбільшого повітрообміну, більшого за допустимий мінімум ($19136 \text{ m}^3/\text{рік}$). Для забезпечення ефективної вентиляції приміщень слід використовувати припливно-витяжні вентиляційні системи зі штучним переміщенням повітря.

 Кількість вентиляторів, необхідних для забезпечення ефективного повітрообміну, визначається за наступною формулою:

$$N = \frac{L_p}{L_B} \text{ шт}, \quad (2.13)$$

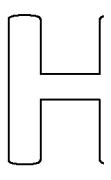
 де, L_B - годинна продуктивність одного витяжного вентилятора, ($\text{m}^3/\text{год}$).

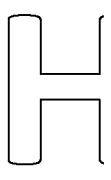
 Для штучної вентиляції телятників встановлюються установки ВО-Ф-5,6 А. ПВУ 4-М-6 з вентиляторами продуктивністю (6 000 м³/рік).

 Кількість вентиляційних установок, необхідних для проектування телятника, визначається за формулою:

$$N = \frac{19136}{6000} = 3.2$$

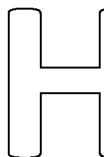

 Згідно проведених розрахунків приймаємо 4 вентилятора.

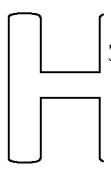
 Для розрахунку опалення скористаємося рівнянням теплового балансу:

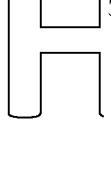
$$Q_O = Q + Q_B - Q_{BH}, \quad (2.14)$$

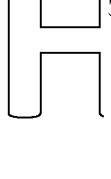
$$Q_{BH} = Q_T = 219870 \text{ кДж/год.}$$

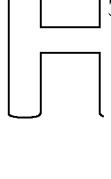
 Теплові втрати у будівлі визначаються згідно рівняння:

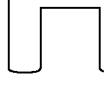
$$Q = q_o \cdot V (\theta_e - \theta_{zoe}), \text{кДж/год,} \quad (2.15)$$

 де, q_o - теплова питома характеристика телятника, ($q_o = 3,2 \text{ кДж/м}^3 \text{ год}$);

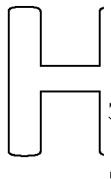
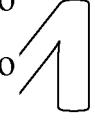
 θ_e - комфортна температура в телятнику, (10^0C);

 θ_n - мінімальна довготривала температура зовнішнього повітря

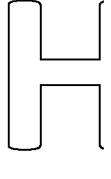
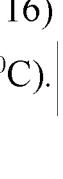
 зимою, (- 21 °C);

 V - об'єм приміщення телятника, м^3 .

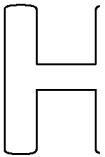
$$Q = 3,2 \cdot 4018 (10 - (-21)) = 398586 \text{ кДж/год}$$

 Кількість тепла, необхідного для нагрівання повітря в приміщенні до значення, що відповідає екологічним вимогам, розраховується за такою формулою:

$$Q_B = L_{Bk} \cdot C (\theta_e - \theta_{zoe}), \quad (2.16)$$

 де, θ_{zoe} – необхідна вентиляційна температура зовнішнього повітря, (10^0C).

$$Q_B = 3920 \cdot 1,283 (10 - (-10)) = \underline{100587,2 \text{ кДж/год}}$$

Розраховуємо теплопровідність, яку має забезпечити опалювальна установка:

$$Q_O = 398586 + 100587,2 - 219870 = 279303 \text{ кДж/год.}$$

Для підігріву повітря, що надходить у телятник, ми встановили приплівну вентиляційну систему з великою тепловою потужністю 438064 кДж/год.

2.2 Розрахунок електропривода вентилятора

Згідно з вимогами, механічні властивості приводного двигуна - це механічні властивості обраного вентилятора (ВО-5,6А.) Механічні властивості вентилятора визначаються розрахунковим шляхом. Для цього використовується наступне рівняння.:

$$M_C = M_{CO} + (M_{CH} - M_{CO}) \cdot \left(\frac{\omega}{\omega_u}\right)^x, H \cdot m \quad (2.17)$$

де M_{CH} - момент статичних опорів при робочій швидкості, $H \cdot m$;

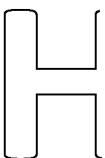
M_{CO} - статичний момент початку руху робочого органу, що не залежить від зміни швидкості, $H \cdot m$;

ω_u - середнє значення кутової швидкості, (c^{-1});

ω - миттєве значення швидкості, (c^{-1});

χ - коефіцієнт, який враховує залежності моменту статистичних опорів від швидкості. (для вентиляторів $\chi=2$).

Потужність вентилятора визначаємо згідно рівняння:

$$P_B = \frac{Q_B H_B}{\eta_D}, \quad (2.18)$$

де H_B – тиск, який повинен створити вентилятор, (Па);

Q_B – продуктивність встановленого вентилятора, m^3/s ;

H_B – к.к.д. вентилятора.

НУВЧУКРАЇНИ

Н

$$P_B = \frac{5500 \cdot 63}{3600 \cdot 0,63} = 0,153 \text{ кВт.},$$

$$M_{CH} = 9550 \frac{P_B}{nH}, H \cdot m,$$

$$M_{CH} = 9550 \frac{0,153}{870} = 1,68, H \cdot m,$$

Н

$$\omega_H = \frac{\pi n_H}{30}, c^{-1},$$

$$\omega_H = \frac{3,14 \cdot 870}{30} = 91,06 c^{-1},$$

$$M_{CO} = 0,05 \cdot M_{CH}, H \cdot m,$$

$$M_{CO} = 0,05 \cdot 1,68 = 0,08 H \cdot m$$

Таблиця 2.3

Дані для побудови графічної механічної характеристики вентилятора.					
Ф.с	0	30	50	92	
$M_{CO}, H \cdot m$	0,08	0,25	0,56	1,31	1,71

НУБІП Україні

Потужність двигуна для приводу вентилятора розраховуємо:

$$P_C = K_3 \frac{P_R}{\eta_{\pi}} \quad (2.19)$$

де K_3 – коефіцієнт запасу, $K_3=1,2$.

НУБІП Україні

η_{π} – к.к.д. робочої передачі.

$$P_C = 1,2 \cdot 0,153 = 0,22 \text{ кВт.}$$

Момент інерції для робочої машини визначаємо:

НУБІП Україні

де j_e – момент інерції вентилятора, ($j_e = 0,012 \text{ кг} \cdot \text{м}^2$),

$$J_{nP} = J_{de} + j_e, \text{кг} \cdot \text{м}^2$$

j_{de} – момент інерції двигуна, ($j_{de} = 0,022 \text{ кг} \cdot \text{м}^2$)

НУБІП Україні

$J_{nP} = 0,23 + 0,08 = 0,31 \text{ кг} \cdot \text{м}^2 = 3,1 H \cdot m^2$

Для розрахунку механічних властивостей двигуна використовуються властивості, наведені в каталогі.

Таблиця 2.4

Каталожні дані електродвигуна марки АІРП80-06У2

P_H , кВт	n_H , об/хв	I_H , А	η , %	$E_{\text{осф}}$	$\mu_{\text{пуск}}$	μ_{\min}	μ_{\max}	K_I	$j_{\text{дв}}$
0,25	900	1,0	66	0,36	1,4	1,5	1,6	4	0,0022

Для побудови механічної характеристики електродвигуна необхідно

розвинути п'ять характерних точок:

$$1. S = 0; M = 0$$

$$2. S_H = \frac{n_0 - n_H}{n_0}, \quad (2.21)$$

де n_0 — номінальна частота обертання двигуна - 870 об/хв..

n_0 — синхронна частота обертання двигуна - 1000 об/хв..

$$M_H = 9550 \frac{P_H}{n_H} \quad (2.22)$$

де P_H — потужність двигуна в номінальному режимі, кВт;

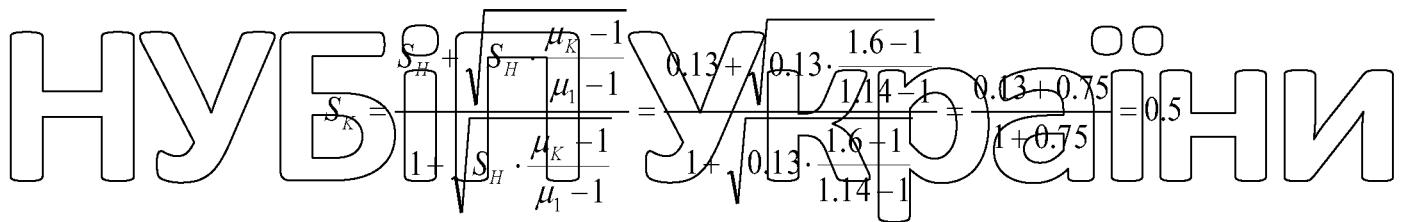
n_H — частота обертання в номінальному режимі, об/хв.

$$S_H = \frac{1000 - 870}{1000} = 0,13$$

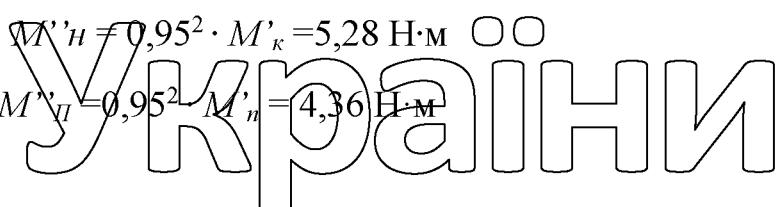
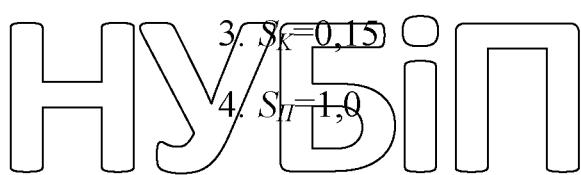
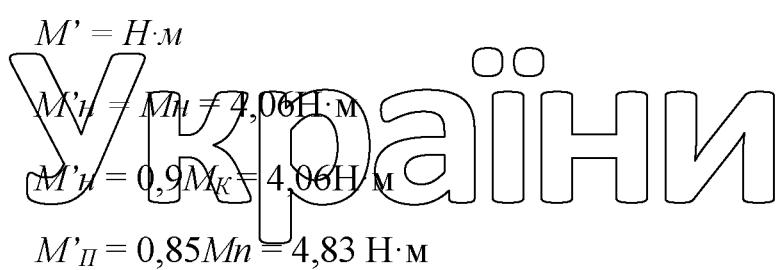
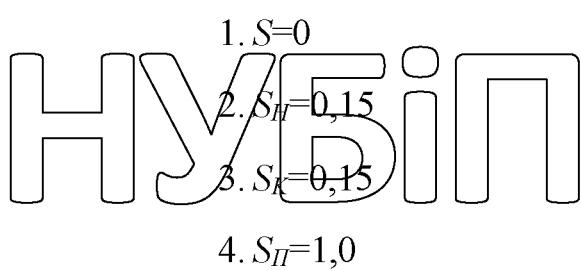
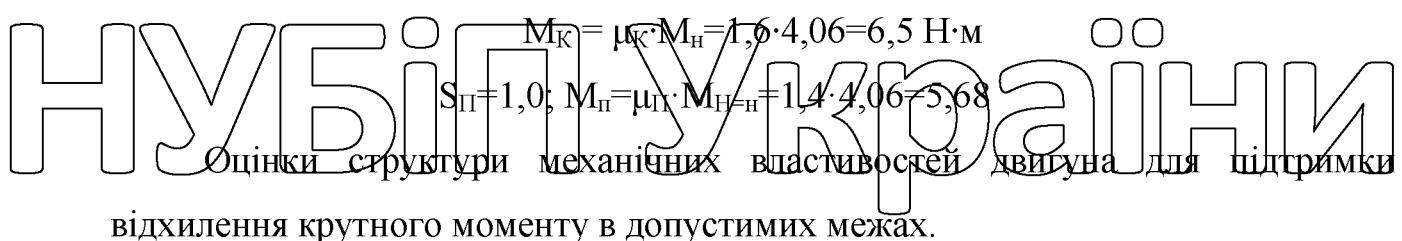
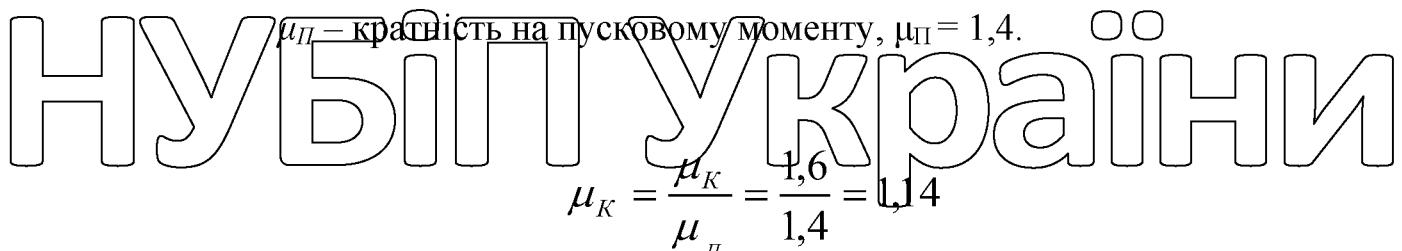
$$M_H = 9550 \cdot \frac{0,25}{870} = 4,06 \text{ Н}\cdot\text{м}$$

Визначаємо значення критичного ковзання:

НУБІП України

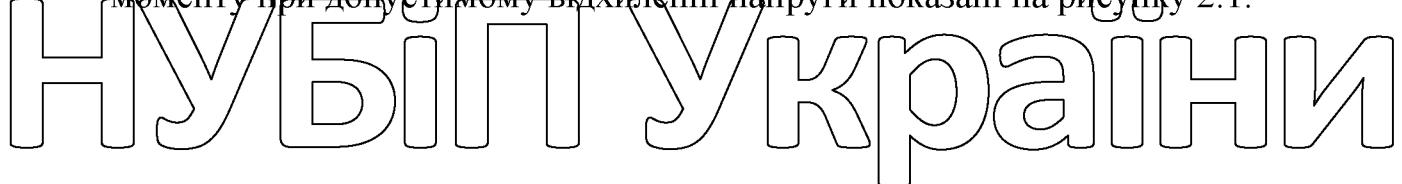

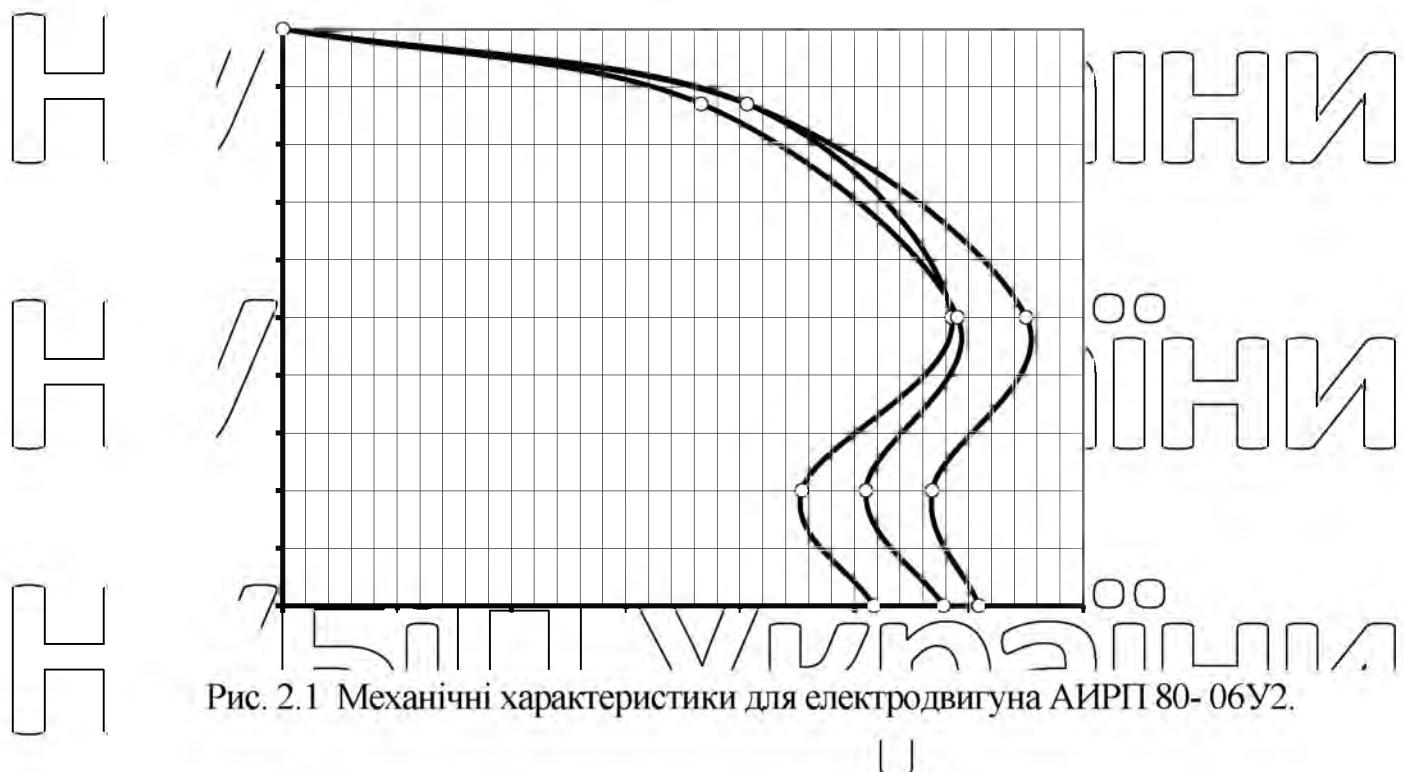
де μ_K – кратність на максимального моменті, $\mu_K = 1,6$;

Механічні характеристики двигуна з допустимим відхиленням крутного

моменту при допустимому відхиленні напруги показані на рисунку 2.1.

Визначення тривалості пуску електродвигуна

Визначити час пуску електродвигуна за допомогою діаграмного методу.

Побудувати механічні характеристики електродвигуна та робочої машини.

Побудувати механічні характеристики електродвигуна, кутової швидкості.

$$\omega = \omega_0 (1-S) = 104.7 (1-0.13) = 91.089 \text{ об/сек.}$$

$$\omega_0 = \frac{\pi n_0}{30} = \frac{3,14 \cdot 1000}{30} = 91.089 \text{ об/сек.}$$

де n_0 – синхронна частота обертання двигуна;

ω_0 – синхронна кутова швидкість двигуна.

Розраховуємо значення динамічного моменту $M_j = M_d - M_c$

Для зручного розрахунку динамічного моменту інтервал швидкості

розділяємо на ділянки $\Delta\omega_i$. Орієнтовно 8-10 ділянок. На кожній з цих ділянок

розраховуємо середнє значення динамічного моменту $M_{j,CP,i}$ та зростання часу:

$$\Delta t_i = \frac{\Delta\omega_i}{M_{j,CP,i}},$$

(2.23)

НУБІП України

де $\Delta\omega_{10} = 4$;
 $\Delta\omega_1 \div \Delta\omega_{10} = 10$
 $I_{3B} = 0,0024 \text{ кг}\cdot\text{м}^3$

$t_{\text{пуск}} = \Delta t_1 + \Delta t_2 + \Delta t_3 + \Delta t_4 + \Delta t_5 + \Delta t_6 + \Delta t_7 + \Delta t_8 + \Delta t_9 + \Delta t_{10} =$
 $0,008 + 0,008 + 0,008 + 0,007 + 0,007 + 0,008 + 0,008 + 0,01 + 0,015 + 0,017 = 0,096 \text{ с.}$

Якщо для визначення часу запуску використовується графічний метод, на осі моментів відкладається приведений момент інерції I_{3B} (відрізок

OA). $M_j = \frac{I_{3B}}{|OA|} = 0,0016$. З точки O проведіть пряму AB1 до перетину з прямою AB1 $\Delta\omega_1$

Аналогічно виконуємо для всіх ділянок.

Час пуску рівний $t_{\text{пуск}} = m_t |OD|$

НУБІП України

де m_t – масштаб моментів;

m_ω – масштаб кутової швидкості

НУБІП України

За відомою залежністю $\omega = f(M_d)$, виконуємо побудову навантажувальної діаграми електродвигуна $M_d = f(t)$.

Для перевірки вибраного електродвигуна що до перегрівання під час пуску використовуємо умову:

$$\tau_{\text{пуск}} \leq \tau_{\text{don}},$$

де $\tau_{\text{пуск}}$ – зростання температури двигуна на етапі пуску;

НУБІП України

τ_{don} – загальне допустиме зростання температури двигуна.

$$\tau_{\text{пуск}} = v_t \cdot t_{\text{don}} = 7 \cdot 0,672 = 4,7 \text{ с.}$$

де v – швидкість нагрівання обмоток електродвигуна $v = 7^{\circ}\text{C}/\text{s}$;
 $t_{пуск}$ – приймається за графоаналітичним методом. $t_{пуск} = 0,096$.

$$\tau_{don} = Q_{iz} \cdot Q_{ox,cr}$$

де Q_{iz} – допустима температура для ізоляції обмоток $Q_{iz} = 130^{\circ}\text{C}$;

$Q_{ox,cr}$ – температура охолоджуючого повітря (приймаємо 40°C).

Допустимий перепад температури:

$$\tau_{don} = 130 - 40 = 90^{\circ}\text{C}$$

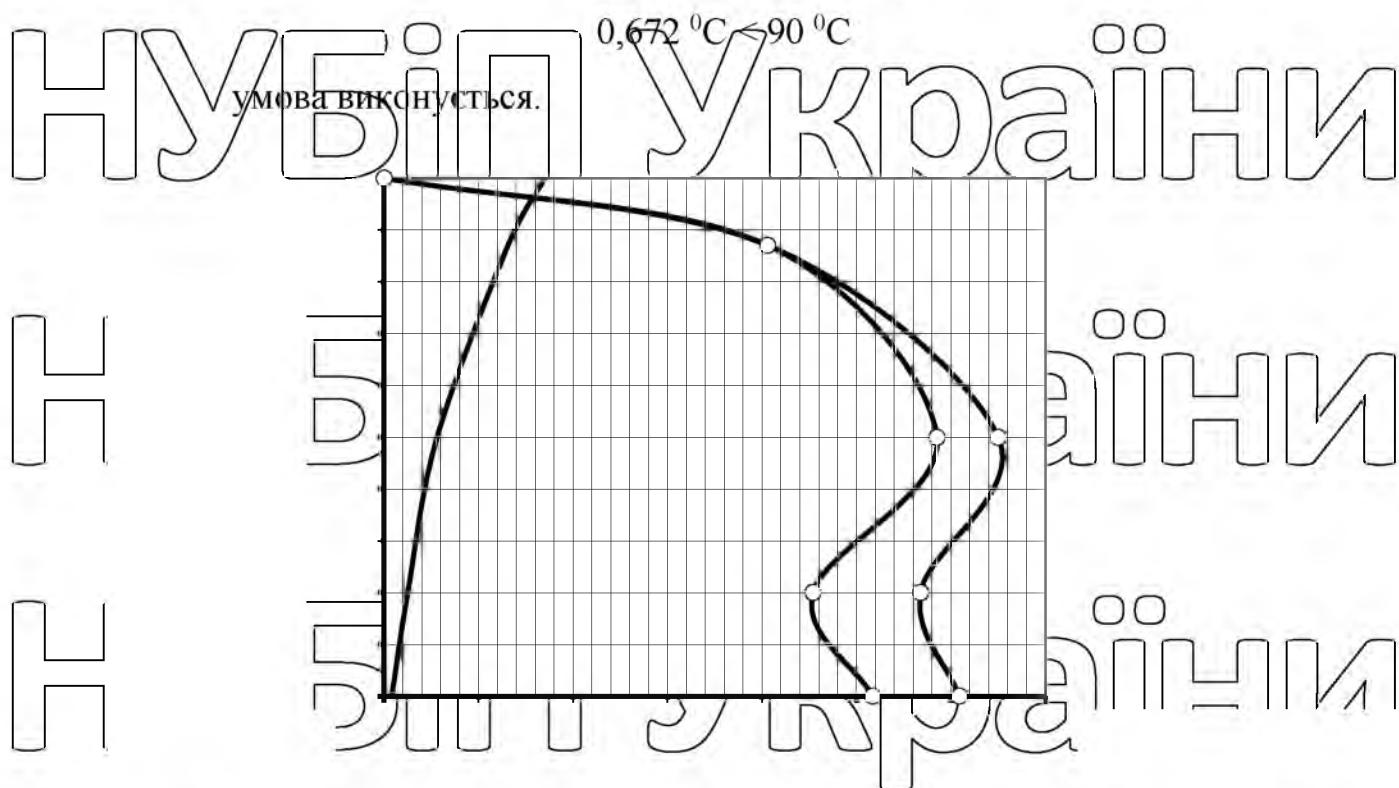

Рис.2.2

Визначення часу

пуску двигуна вентилятора ВО-Ф-5,6А

2.3. Вибір апаратів захисту та комутації

Для комутації (замикання, розмикання та повторного розмикання)

електричних кіл і передачі струму використовується електрообладнання, яке

називається розподільчим пристроям. Відповідно до назви, розподільчі пристрої

можна розділити на апарати керування, які використовуються для пуску,

зупинки і зміни режиму роботи електрообладнання, і захисні апарати, які

захищають електрообладнання від наступних станів. Захисні апарати захищають електрообладнання від наступних умов: - електрообладнання не може експлуатуватися так само, як керуючий пристрій.

Класифікація пристрій керування та дистанційного здійснення за такими критеріями, як тип струму (постійний або змінний), напруга (до і вище 1000 В),

частота змінного струму і кліматичне виконання.

При виборі необхідно враховувати вимоги безпеки, а також характеристики приймача і режим роботи для управління, передбаченого конкретним пристроям.

Для прикладу вибору пускових і захисних пристрій візьмемо електродвигун тюсзбирального комбайна ТСН-160. Автоматичні вимикачі для електродвигунів з приводом від транспортера вибираються виходячи з наступних умов:

1. $U_{n.a.} \geq U_{\text{мережі}}$
2. $I_{n.a.} \geq I_{n.\text{дв}}$
3. $I_{n.p.} \geq I_{n.\text{дв}}$
4. $I_{e..p.} \geq 1,35(I_{n.\text{дв}} + I_{n..n.\text{дв}})$

Для підключення електродвигуна необхідно встановити триполюсний автоматичний вимикач з тепловим та електромагнітним розчіплювачем. Клас захисту повинен бути не нижче ІР-54.

Зазначеним вище вимогам відповідають автоматичні вимикачі наступних серій ВА51Г-25-340010054УХЛ2.

$$U_{n.a.}=380\text{ В}; \quad I_{n.a.}=25\text{ А}; \quad I_{n.p.}=16\text{ А}; \quad I_{e..p.}=14 \frac{I_{n..p.}}{I_{n..p.}}$$

Переконуємося, що обраний автоматичний вимикач відповідає встановленим вимогам:

$$1. \quad 380 \text{ В} = 380 \text{ В};$$

НУБІП України

Вибір магнітного пускача виконуємо згідно умов:

$$1. \quad U_{n.n} \geq U_{\text{мережі}};$$

$$2. \quad I_{n.n} \geq I_{n.dv};$$

$$3. \quad I_{n.m.p.} \geq I_{n.dv};$$

$$4. \quad U_{n.k} \geq U_{\text{мережі}};$$

НУБІП України

Крім того, відповідне обладнання слід підбирати відповідно до ступеня

НУБІП України

доступу, призначення, наявності або відсутності парникового, кліматичного виконання, категорії установки, стійкості до новодженні тощо.

Для забезпечення ввімкнення двигуна АІР 100L4ВСУ2 обираємо

магнітний пускач серії ПМЛ-12004В. $U_{n.n}=380$ В. $I_{n.n}=10$ А. $I_{n.m.p.}=9,5$ А.

$$U_{n.k}=220$$
 В. ;

Перевіряємо встановлений магнітний пускач на згідно умов вибору:

$$1. \quad 380 \text{ В} = 380 \text{ В};$$

$$2. \quad 10 \text{ А} > 8,5 \text{ А};$$

$$3. \quad 9,5 \text{ А} > 8,5 \text{ А};$$

$$4. \quad 220 \text{ В} = 220 \text{ В};$$

НУБІП України

Для електродвигуна АІР 80 В4СУ2 підбір магнітного пускача виконуємо

згідно тієї методики. Встановлюємо магнітний пускач серії ПМЛ-12004В.

$$U_{n.p.}=380 \text{ В}. \quad I_{n.p.}=10 \text{ А}. \quad I_{n.m.p.}=6 \text{ А}. \quad U_{n.k.}=220 \text{ В.};$$

Проводимо перевірку:

$$1. \quad 380 \text{ В} = 380 \text{ В};$$

$$2. \quad 10 \text{ А} > 3,52 \text{ А};$$

$$3. \quad 6 \text{ А} > 3,52 \text{ А};$$

$$4. \quad 220 \text{ В} = 220 \text{ В};$$

НУБІП України

НУБІП України

НУБІЙ України

Умови вибору теплового реле:

1. $U_{m.p.} \geq U_{мережі}$
2. $I_{m.p.h} \geq I_{h.\delta b}$
3. $I_{вст.m.p.} \geq I_{h.\delta b}$

Переліченим умовам відповідає теплове реле РТЛ - 1010-04 для двигуна

АИР 80 В4СУ2, РТЛ-1010-04 для двигуна АИР 100 Л4БСУ2.

Обране обладнання встановлюється в легкодоступному електричному щитку IP 54.

2.4. Розрахунок освітлення

Освітлення основного телятника, допоміжних приміщень та входів забезпечується світлодіодними світильниками. Освітлення телятника розраховується за методом використання світлового потоку.

У телятнику особливо вологе і хімічно активне середовище. Для освітлення були обрані світильники ДСП67В (Варта Захід) з глибокими (Г) світловими кривими. Висота звису світильників $H = 2.9\text{м}$

Розміри приміщення:

Довжина телятника $B = 42\text{ м}$

Ширина телятника $A = 18\text{ м}$;

Коефіцієнти відбиття огорожуючих конструкцій:

стелі - $\rho_{стелі} = 50\%$;

стін - $\rho_{стін} = 30\%$;

підлогового покриття - $\rho_n = 10\%$.

Відносна найдоцільніша відстань між сусідніми світильниками ($L_c = 3\text{м}$).

Відстань від крайнього світильника до стіни визначаємо згідно рівняння:

$$I = 0,5 \cdot L_c, \text{ м} \quad (2.24)$$

$$I = 0,5 \cdot 3 = 1,5 \text{ м}$$

Кількість рядів світильників для стілкового приміщення становитиме $n_A = 3$

Кількість світильників у ряду розраховуємо:

НУБІЙ України

НУБІП України (2.25)

Розраховуємо загальну кількість світильників:

$$n_B = \frac{B}{L} = \frac{42}{3} = 14 \quad N = n_A \cdot n_B = 14 \cdot 3 = 42 \text{ шт} \quad (2.26)$$

НУБІП України

Для забезпечення чергового освітлення необхідно близько 10% від загальної їх кількості

$$N_u = 0,1 \cdot 42 = 5 \text{ шт}$$

Для забезпечення підсвічування використовуємо шість світильників рівномірно розміщених в приміщенні.

Освітленість телятника має становити $E = 100 \text{ Лк}$.

Спочатку розраховується індекс приміщення за наступною формулою:

$$i = \frac{A \cdot B}{H(A+B)} = \frac{18 \cdot 42}{2,9 \cdot (18+42)} = 4,3. \quad (2.27)$$

Визначте коефіцієнт використання світлового потоку відповідно до допустимих значень коефіцієнта відбиття поверхні та визначеного індексу приміщення з таблиці, $\eta = 49\% = 0,49$.

Розраховуємо світловий потік одного світильника :

$$\Phi = \frac{E \cdot S \cdot k \cdot z}{N \cdot \eta}, \quad (2.28)$$

де S – площа стійлового приміщення,

$$S = A + B = 18 \cdot 42 = 756 \text{ м}^2$$

НУБІП України

$$\Phi = \frac{100 \cdot 756 \cdot 1,3 \cdot 1,1}{2 \cdot 42 \cdot 0,49} = 2627 \text{ лм}$$

Світильник вибирають за світловим потоком, використовуючи каталог.

НУБІП України

Осьвітлення приміщення для приготування кормів розраховуємо за методом питомої погужності. Площа приміщення - 14 м^2 , висота до стелі 3 м . Для освітлення

Елементи огороження пофарбовані в білий колір.

використовуються світильники одного типу. Освітленість ($E = 30 \text{ лк}$), споживана потужність. ($P_{\text{лам}} = 15 \text{ Вт}/\text{м}^2$).
Визначаємо потужність однієї лампи :

$$P = \frac{P_{\text{лам}} \cdot S}{N} = \frac{15 \cdot 14}{4} = 52 \text{ Вт} \quad (2.29)$$

Приймаємо світильник з лампою потужністю 50 Вт. аналогічно проводимо розрахунок освітлення для інших виробничих та службових приміщень.

2.5. Розрахунок водопостачання ферми

На фермах існує два види водопостачання: гаряче та протипожежне.

Протипожежна вода - це вода, що подається до пожежних гідрантів, встановлених у водопровідній мережі.

Витрати води на фермі $Q_{\text{доб.ср.}} \text{ м}^3/\text{доб}$, визначаємо згідно рівняння:

$$Q_{\text{доб.ср.}} = q_1 \cdot n_1 + q_2 \cdot n_2 + q_n \cdot n_n, \quad (2.30)$$

де n – число споживачів, які споживають однакову кількість води.

q – добова норма споживання води одним телям, $\text{м}^3/\text{доб}$;

Тоді:

$$Q_{\text{доб.ср.}} = 900 \cdot 0,02 = 18 \text{ м}^3/\text{доб.}$$

Оскільки споживання води протягом дня змінюється, максимальне погодинне споживання води $Q_{\text{год}} (\text{м}^3/\text{рік})$ потрібно визначити за формулою:

$$Q_{\text{год, макс}} = \frac{Q_{\text{доб.ср.}}}{24} \cdot \alpha_{\text{доб}} \cdot \alpha_{\text{год}}, \quad (2.31)$$

де $Q_{\text{доб.ср.}}$ – середньодобові потреби у воді, $Q_{\text{доб.ср.}} = 18 \text{ м}^3/\text{доб.}$; $\alpha_{\text{доб}}$ – коефіцієнт, для врахування нерівномірності водопостачання

протягом доби $\alpha_{доб} = 2,5$.

НУБІП України

$$Q_{доб,max} = \frac{18}{24} \cdot 1,3 \cdot 2,5 = 2,43 \text{ м}^3/\text{год}$$

Пікові витрати води на фермі $Q_{сек,max}$ м³/с визначаємо за рівнянням:

НУБІП України

$$Q_{сек,max} = \frac{Q_{доб,max}}{3600} = \frac{2,43}{3600} = 0,000677 \text{ м}^3/\text{с.} \quad (2.32)$$

Для забезпечення надійного та рівномірного виробництва зі стабільною

подачею та тиском, резервуари для води повинні бути включенні в мережу водопостачання. Як правило, в якості резервуарів використовують резервуари водонапірних башт. Її перевага перед іншими типами полягає в тому, що вона може подавати великі обсяги води під тиском навіть за відсутності електроенергії. Необхідний об'єм бака водонапірної башти, Vб.р. м³,

НУБІП України

$$V_{б.р.} = V_{рез} + V_{пож} + V_{AB} \quad (2.33)$$

де $V_{рез}$ – запас води в баці башти, м³;

$V_{пож}$ – протипожежний запас води, м³;

V_{AB} – запас води на випадок аварійних режимів, м³.

Н

Об'єм води в башті визначається згідно формули:

Н

$$V_{рез} = \frac{Q_{доб \cdot cp} \cdot \alpha_{доб} \cdot \alpha_{зод}}{n} \cdot 0.01 \quad (2.34)$$

де n – кількість запусків насоса протягом однієї години (не повинен перевищувати 6 разів), $n = 4$.

Н

Звідси:

$$V_{рез} = \frac{18 \cdot 1,3 \cdot 2,5}{4} \cdot 0,01$$

НУБІП України

Протипожежний запас води визначаємо за рівнянням, м³:

НУБІП України

$$V_{пож} = 3,6 \cdot Q_{пож} \cdot n_{пож} \cdot t_{пож}, \quad (2.35)$$

де $Q_{пож}$ – запас води необхідний для гасіння пожежі, $Q_{пож} = 1,5 Q_{пож}$ л/с;

$n_{пож}$ – вірогідність одночасних пожеж, $n_{пож} = 1$;

НУБІП України

Тоді:

$$V_{пож} = 3,6 \cdot 15 \cdot 1 \cdot 1/6 = 9 \text{ м}^3.$$

Максимальний час відновлення аварійного водопостачання не повинен

перевищувати 72 годин.

НУБІП України

Визначення необхідного аварійного водопостачання, м³:

$$V_{AB} = Q_{год.max} \cdot t_{AB}, \quad (2.36)$$

де t_{AB} – середній час ремонтних робіт при аваріях в системі водопостачання, приймаємо ($t_{AB} = 2$ год).

НУБІП України

Підставивши дані отримуємо:

$$V_{AB} = 2,43 \cdot 2 = 4,63 \text{ м}^3$$

НУБІП України

Розрахунок втрат води у водопроводі визначаємо згідно рівняння:

$$Q_P = Q_B + Q_{mp} + Q_{пож.}, \quad (2.37)$$

де Q_B – максимальне споживання у вузлах, що живляться від розрахункової ділянки м³/с.

НУБІП України

Q_{mp} – витрати води при транзиті м³/с;

$Q_{пож.}$ – витрати води на випадок пожежі, л/с.

НУБІП України

$Q_P = 0,000677 + 0,015 = 0,01568 \text{ м}^3/\text{с} = 15,68 \text{ л/с.}$

Відповідно до розрахованої витрати води у водопроводі, було виявлено, що

для забезпечення нормального тиску в системі необхідно встановити трубу діаметром 150 мм. Це гарантує, що швидкість потоку води в трубі буде не менше 0,8 м/с.

Падіння тиску в трубі розраховується за формулою:

$$h_T = \lambda \cdot \frac{1}{d} \cdot \frac{V^2}{2g} \quad (2.38)$$

де λ – коефіцієнт гідравлічного опору, $\lambda = 0,024$;

l – загальна довжина лінії трубопроводу, $l = 800$ м;

d – діаметр трубопроводу, $d = 0,15$;

V – середня швидкість руху води, $V = 0,8$ м/с;

g – прискорення вільного падіння.

$$h_T = 0,024 \cdot \frac{800}{0,15} \cdot \frac{0,8^2}{2 \cdot 9,81} = 4,175$$

Зменшення тиску в місцевих опорах приймаються близько 5% від загальних

втрат на довжині трубопроводу, тобто

$$H_M = 0,05 \cdot 4,175 = 0,208 \text{ м.}$$

Загальні втрати напору по всій довжині трубопроводу розраховуємо

$$H = H_T + H_M = 0,208 + 4,175 = 4,383 \text{ м.}$$

Висоту башти $H_{б.p.}$, м, визначаємо:

$$H_{б.p.} = H_B + H + (Z_d - Z_b) \quad (2.39)$$

де H_B – тиск вихідного струменя у найвидаленішій точці розрахункової

лінії водогону, м; $H_B = 10$ м.

H – втрати тиску від баку водонапірної башти до розрахункової

точки, ($H = 4,383$ м).

Z_d, Z_b – реодезичні відмітки землі між точкою водозабору і нижчою

башти, ($Z_d = 3$ м, $Z_b = 4$ м).

$$H_{б.p.} = 10 + 4,383 + (3 - 4) = 13,383 \text{ м}$$

За даними розрахунків об'єму бака $V_{б.p.}$ та висоти башти $H_{б.p.}$ встановлюємо

водонапірну башту з наступними параметрами.

Смість бака башти $V_b = 25 \text{ м}^3$

Висота опори $H_d = 15 \text{ м}$.

Діаметр бака $D_b = 3 \text{ м}$.

Діаметр опори $D_c = 1,22 \text{ м}$.

Висота рівня води у баштовому баку визначається:

$$H_{б.к.} = \frac{V_b \cdot p}{S},$$

$$H_{б.к.} = \frac{V_b \cdot p}{\pi \cdot D_b^2} = \frac{25 \cdot 10^3 \cdot 10^5}{3,14 \cdot 3^2} = 1,98 \text{ м.}$$

(2.40)

Мінімально допустимий діаметр напірної труби:

$$d_p = 1,3 \cdot \sqrt{\frac{Q_{\max .cax}}{\vartheta_{\text{рек}}}}$$

(2.41)

де $\vartheta_{\text{рек}}$ – рекомендована згідно ДБН швидкість руху води в трубопроводі,

($\vartheta_{\text{рек}} = 1,5 \text{ м/с}$)

$$d_p = 1,3 \cdot \sqrt{\frac{0,000677}{1,5}} = 0,028 \text{ м} = 28 \text{ мм},$$

Приймаємо діаметр труби 50мм.

Швидкість руху води в трубопроводі визначаємо за наступним рівнянням:

$$\vartheta_{\text{рек}} = \frac{4 \cdot Q_{\max .cax}}{\pi \cdot d^2} = \frac{4 \cdot 0.000677}{3.14 \cdot 0.05^2} = 0.34 \text{ м/с.}$$

Втрати напору в трубопроводі розраховуємо згідно рівнянням:

$$h_T = \lambda \cdot \frac{1}{d^2} \cdot \frac{\vartheta^2}{2g},$$

$$h_T = 0,024 \cdot \frac{100}{0,05^2} \cdot \frac{0,34^2}{2 \cdot 9,81} = 5,65 \text{ м.}$$

(2.42)

Втрати напору в місцях з'єднань розраховуємо згідно рівняння:

$$H_{T, \text{з'єднання}} = h_T = \lambda \cdot \frac{1}{d^2} \cdot \frac{\rho \cdot g \cdot \Delta z}{2g}, \quad (2.43)$$

де ε – коефіцієнт місцевого опору.

Вздовж лінії трубопроводу встановлено два відкритих вентилі ($\varepsilon = 0,1$), один клапан ($\varepsilon = 10$), два повороти під прямим кутом ($d/R = 0,4$, $\varepsilon_{90} = 0,0,14$).

$$h_M = 0.1 \cdot 2 \cdot \frac{0.34^8}{2 \cdot 9.81} + 10 \cdot \frac{0.34^2}{2 \cdot 9.81} + 2 \cdot 0.14 \cdot \frac{0.34^2}{2 \cdot 9.81} = 0.062 \text{ м}$$

Враховуючи вище наведені розрахунки визначаємо необхідний тиск насоса:

$$H_P = (Z_d - Z_o) + H_b + H_{b,k} + H_T + H_M, \quad (2.44)$$

де $(Z_d - Z_o)$ – різниця геодезичних точок біля башти та рівнем води у свердловині.
 $Z_d - Z_o = 60 \text{ м.}$

Визначаємо необхідний тиск насоса:

$$H_P = 80 + 15 + 1,98 \cdot 5,65 + 0,062 = 102,7 \text{ м.}$$

Користуючись довідковою літературою згідно встановлених максимальних витрат води ($Q_{год, max} = 19,5 \text{ м}^3/\text{год}$) та необхідними тиском води в системі ($H_P = 102,7 \text{ м}$) обираємо заглибний насос ЭЦВ 6-4-130 з об'ємом подачі води $Q_{нас} = 4 \text{ м}^3/\text{год}$ та тиском $H_{нас} = 130 \text{ м.}$

Розраховуємо параметри електродвигуна для привода заглибного насоса. Визначаємо необхідну потужність P , кВт:

$$P = \frac{Q_h \cdot \rho \cdot H_h \cdot \kappa_3 \cdot 10^3}{\eta_h \cdot \eta_n} \text{ кВт} \quad (2.45)$$

де ρ – густина води, $\text{кг}/\text{м}^3$;

κ_3 – коефіцієнт запасу за потужністю, $k = 1,15$;

$\eta_h = 0,71$ – к.д. насоса;

$\eta_n = 1,0$ – ккд механічної передачі.

$$\text{Н} \cdot \text{С} \cdot \text{У} \cdot \text{П} \cdot \text{U}_P = \frac{4 \cdot 10^3 \cdot 9,81 \cdot 130 \cdot 1,15 \cdot 10^{-3}}{3600 \cdot 0,71 \cdot 1,0} = 2,3 \text{ кВт}$$

Обираємо електродвигуни ПЭДВ – 2,8-140, з наступними

характеристиками:

Потужність двигуна 2,8 кВт

Частота обертання - 2850 Об/хв.;

Напруга живлення - UH = 380 В;

Номінальний робочий струм - I = 6,9 А, t₁ = 74 %, cos α = 0,7.)

Для місцевого, ручного і дистанційного керування, а також для використання занурювальних електродвигунів потужністю від 1 до 65 кВт застосовуються компактні блоки керування "Каскад". Для керування обраним

електродвигуном необхідно вибрати компактний пульт керування "Каскад 2,8-0-У2" з блоком керування номінальним струмом I_H = 7 А в силовому ланцюзі згідно з довідником.

2.6. Напування тварин

Для напування телят встановлюється одна автоматична полка АП-1А.

Автонапувалка підключається до системи напування телятника і працює при температурі від +1°C до +50°C. Відповідно до зимових вимог, температура води для напування телят повинна бути 18-20°C. Взимку температура води в

системі напування становить 4-6°C, тому необхідно передбачити можливість підігріву.

Для цього були встановлені агрегати призначенні для підігріву ниткої води, що подається худобі, а також, за необхідності, інших потреб у воді. Крім водонагрівача, система також включає в себе драбину і шафу управління.

Водонагрівач складається з циліндричного бака з кожухом, нагрівального елемента (ТЕНа), клапанів повернення і подачі, термометра,

зливної пробки і температурного радіатора.

Система водопостачання виконана у вигляді замкнутого контуру, що містить водонагрівач, насоси і блок автоматичної подачі води. Вода з водопровідної мережі надходить у водонагрівач, де нагрівається, а потім подається в автоматичний пристрій подачі води. Для забезпечення рівномірної

температури води у всій системі регулярно вмикається циркуляційний насос, підключений до вихідного патрубка водонагрівача.

Для автоматичного підтримання температури води встановлено два терморегулятори: один контактний термометр К1 встановлюється

безпосередньо на водонагрівачі і підтримує необхідну температуру в баку, керуючи нагрівальним елементом. Інший датчик температури К2

встановлюється далі від водонагрівача і подає сигнал на ввімкнення центрифуги.

Таблиця 2.6

Технічні дані водонагрівача:

Продуктивність водонагрівача , л/год при нагріванні води:	
1. до 10 ⁰ С	- 600;
2. до 80 ⁰	- 100.
3. Загальна потужність, кВт	- 11.
4. Ємність бака, л	- 100.
5. Продуктивність насосу, м ³ / год	- 6.

НУБІЙ Україні

РОЗДІЛ 3.

РОЗРОБКА СХЕМИ АВТОМАТИЧНОГО КЕРУВАННЯ КОРМОРОЗДАВАЧЕМ ТВК-80Б З АВТОМАТИЧНОЮ ІДЕНТИФІКАЦІЄЮ ТЕЛЯТ НРИ ГОДІВЛІ

НУБІЙ Україні

3.1. Розробка схеми автоматичного керування кормороздавачем ТВК-80Б

Однією з основних вимог ефективного вирощування є згодовування

збалансованого раціону високої якості та контроль кількості і частоти годування.

Для забезпечення цих умов годівниці повинні відповісти наступним вимогам: відхилення в швидкості подачі корму в годівницю не повинні перевищувати 10% від заданої норми; втрати при транспортуванні і доставці не повинні перевищувати 3%; цикли роздачі не повинні перевищувати 30 хвилин.

Тип і кількість необхідних годівниць слід визначати з урахуванням поголів'я тварин, їх віку, способу вирощування та норми годівлі. Найпоширенішими типами годівниць, що використовуються на фермах, є стаціонарні, мобільні та обмежено мобільні.

На сучасних тваринницьких фермах зазвичай використовують два типи годівниць з постійною та нерегулярною годівлею. При нерегулярній годівлі загальна кількість корму, що подається одному теляті, рівномірно розподіляється між годівницями. При нормованій годівлі кожному теляті дають її дивідуальну кількість корму відповідно до його продуктивності та фізіологічних параметрів.

Сьогодні для спрощення техніки годівлі іноді використовують групове нормування.

Інтенсифікація виробництва вимагає від сучасних тваринницьких ферм застосування систем і технологій, які дозволяють більш ефективно використовувати обладнання, підвищувати продуктивність і знижувати собівартість продукції.

Зазвичай такі системи будується шляхом інтеграції декількох технічних операцій в єдину технологічну лінію за допомогою автоматизації або

дистанційного керування. Прикладом такої системи є лінія транспортування та роздачі кормів. Системи контролю та автоматичного управління таких систем повинні забезпечувати автоматичне ввімкнення та вимкнення машин та механізмів у заданій послідовності. Вони також повинні гарантувати аварійну зупинку системи та контроль і сигналізацію всіх механізмів у разі виникнення аварійної ситуації.

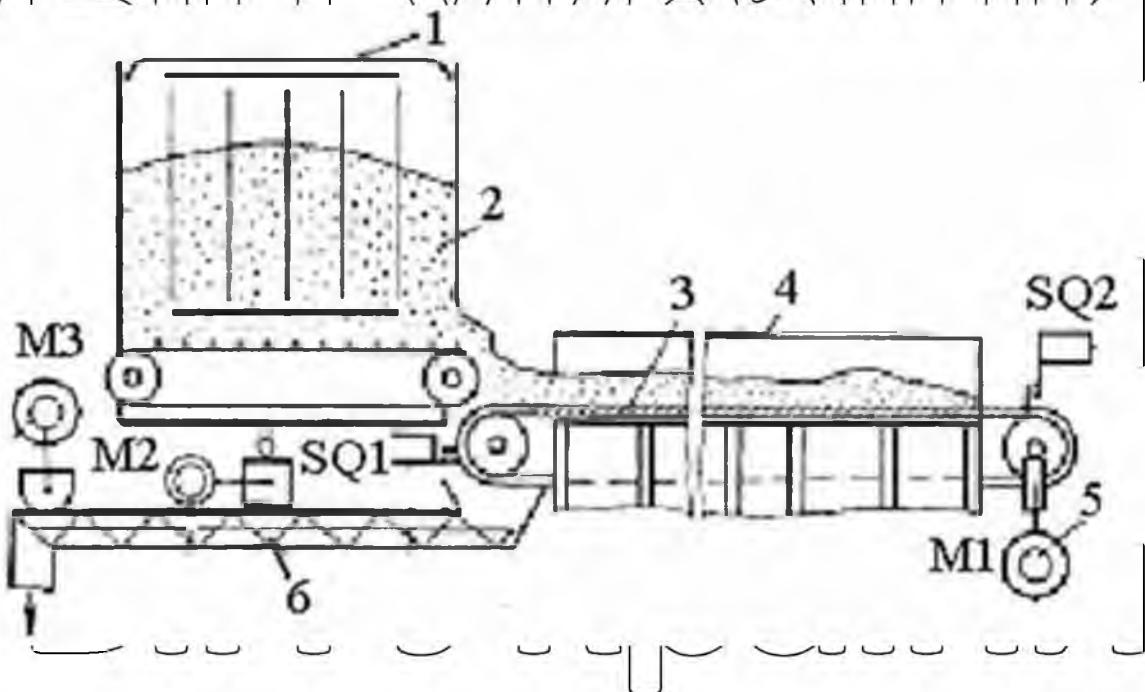

Рис. 3.1. Технологічна схема транспортера - кормороздавача ТВК-80Б

Годівниця ТВК-80Б зазвичай використовується для роздачі всіх видів кормів, крім рідких. Конструктивним елементом годівниці є рухома стрічка, яка проходить через годівницю 4 і приводиться в рух електродвигуном 5. Під час руху стрічки під'їжджас до тварини і завантажує фіксовану кількість корму за допомогою завантажувача 1. Для завантаження корму на стрічку годівниці використовується навантажувач КТУ-10 з накопичувальним бункером 2. При поверненні стрічки залишки корму самоочищаються і видаляються з камери вивантажувальним транспортером 6.

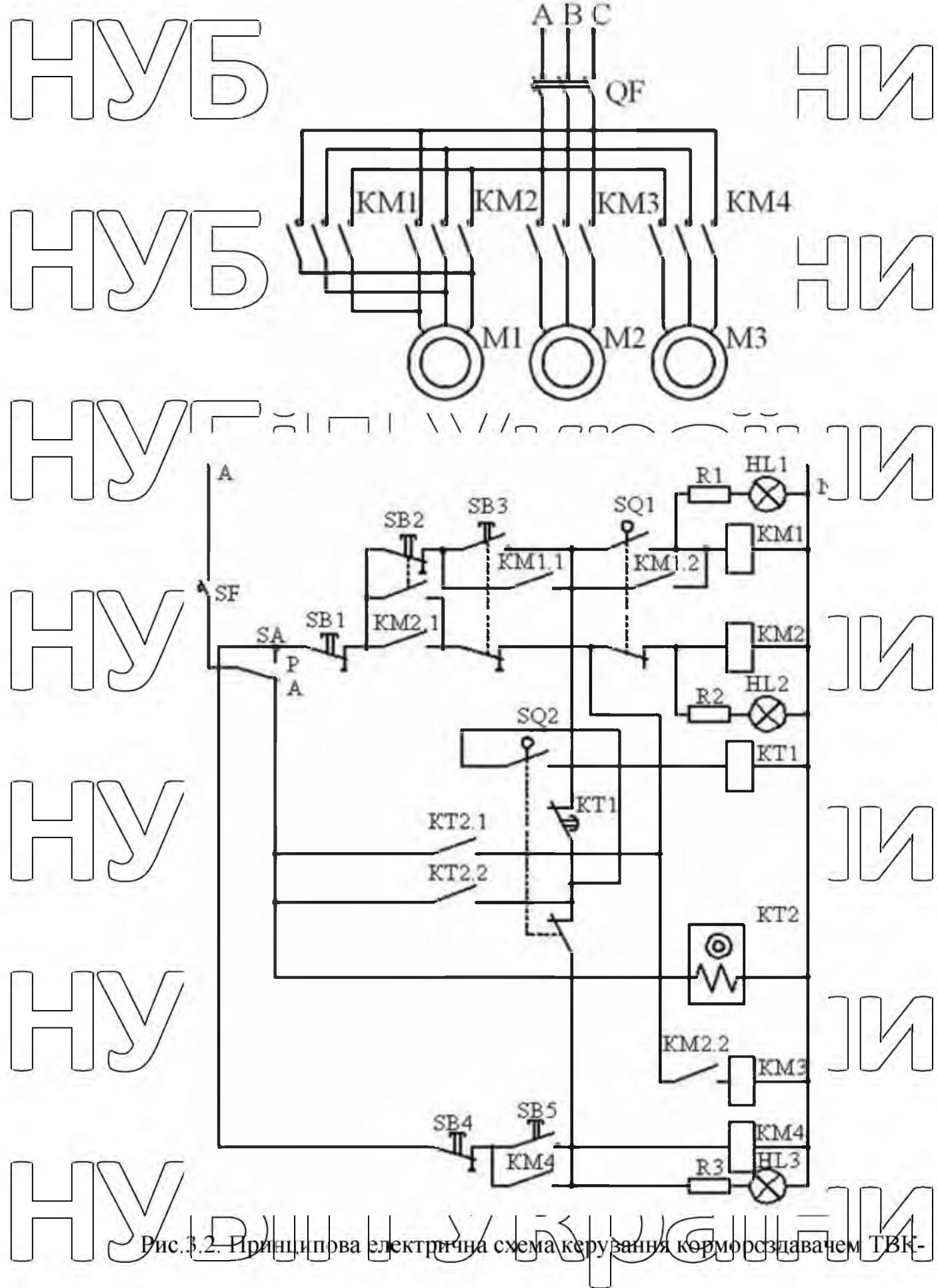

Рис. 3.2. Принципова електрична схема керування корморозавачем ТВК-

80Б

НУБІП України

Таким чином, кормороздавач ТВК-80Б надійно подає корм до годівниці та збирає відходи. Однак, кормороздавач ТВК-80Б не можна використовувати для нормованої годівлі, оскільки при русі стрічки корм переміщується самостійно.

НУБІП України

Технологічна лінія роздачі кормів з кормороздавачем ТВК-80Б та стаціонарною годівницею КТУ-10 працює переважно в автоматичному режимі, але за потреби може бути переведена в ручний режим. Кормороздавач ТВК-80Б являє собою конвеер, який рухається всередині годівниці і приводиться в рух електродвигуном. Конвеер подає порцію корму в зону утримання тварин.

НУБІП України

В автоматичному режимі для роздачі корму використовується реле дати/часу КТ2 типу 2РВК або аналогічне. Схема управління в автономному режимі працює наступним чином: в певний час через магнітні пускачі КМ-2 і КМ-9 подається напруга на контакти реле часу КТ2:1, після чого конвеер обертається. Конвеер видаєє залишки корму. При спрацьовуванні кінцевого вимикача SQ1 (через контакт КМ2:2) стрічка кормороздавача зупиняється в кінцевому положенні. При спрацьовуванні контактів реле часу КТ2:1 вмикається привід лінії подачі корму КМ1. Після закінчення завантаження корму спрацьовує кінцевий вимикач SQ2, вимикається живлення кормороздавача і вмикається реле часу КТ1. Реле часу КТ1 забезпечує витримку часу, достатню для переміщення корму від завантажувача до всіх годівниць. В аварійній ситуації кормороздавач можна перевести в режим ручного керування за допомогою кнопок SB1 - SB5.

НУБІП України

3.2. Автоматична ідентифікація тварин при індивідуальній годівлі

Зміна підходу до годівлі шляхом індивідуалізації раціонів має значні переваги. По-перше, такі системи годівлі можуть підвищити продуктивність телят на 10,15% і водночас знизити витрати на корми.

НУБІП України

Також доступні системи годівлі з програмно-керованими автоматичними станціями годівлі. В даний час індивідуальні системи годівлі найчастіше використовуються для високопродуктивних телят. Автоматичні станції годівлі

можуть використовуватися для розподілу невеликої кількості корму, коли теля наближається до годівниці. Індивідуальна годівля вимагає виконання ряду технічних операцій, зокрема

- Ідентифікація теляти;
- Використання контролюваного обладнання для годівлі.

- Визначення продуктивності.

Автоматична ідентифікація телят вимагає використання датчиків. Датчики - це, як правило, радіотехнічні пристрой, які кріпляться на спеціальний нашийник або чіпляються на вухо теляті. Конструкція такого радіообладнання поєднує

приймальний і передавальний елементи в одному корпусі. Сам передавач живиться від генератора, який також є частиною пристрою ідентифікації, через феритовий приймальний елемент. Передавальний елемент передає послідовну послідовність імпульсів, які формують індивідуальний код, запрограмований в пам'яті передавача. Сигнали, що передаються з постійною частотою від передавального елемента, приймаються пристроям ідентифікації, розшифровуються і передаються в блок управління системою годівлі для розпізнавання тварин.

Пристрій ідентифікації складається з приймальної антени, з'єднаної з

блоком розпізнавання телят, датчика мікроелементного типу, прикріпленого до нашийника теляти, блоку геолокації, що надає дані про місце знаходження теляти, блоку посилення сигналу, блоку зберігання і блоку підключення.

Пристрій оснащений тепловізійним вимірювальним пристроєм, який працює в інфрачервоному діапазоні. Тепловізійна камера виявляє теплове випромінювання тварини та реконструює спектр у видимому діапазоні світла. Тепловізійний блок також з'єднаний з блоком управління, який виконаний у вигляді моноблока і може розпізнавати цифри та виводити інформацію на монітор.

Загалом системи годівлі тварин включають бункери, годівниці, перфоровані жолоби, гвинтові конвеєри, регулятори, електричні вимикачі, системи розпізнавання тварин, датчики для контролю наявності корму в

годівниці та електроприводи. Це обладнання забезпечує правильне годування телят. Мета встановлення пристрою ідентифікації - забезпечити точний розподіл потрібної кількості корму відповідно до потреб і продуктивності кожної тварини.

Крім того, система також враховує залишки корму в годівниці. Робота системи базується на пристрої ідентифікації тварин, а блок управління включає в себе

найсучаснішу елементну базу. Крім того під годівницею встановлені тензометричні датчики, які допомагають контролеру отримувати інформацію про кількість корму, що залишилася в годівниці. На рисунку 3.3. показано

загальний вигляд системи годівлі тварин з використанням автоматичної ідентифікації. Технічна лінія включає жолоб 1 з отвором, який обмежує можливість годування декількох тварин одночасно, бункер 2, де зберігається корм, і гвинтовий конвеєр 3. Керування лінією здійснюється за допомогою блоку управління 5, з панеллю керування 6, системою розпізнавання тварин 7 та тензодатчиком 8, підключеним під годівницею 9.

Алгоритм роботи пристрою наступний. При увімкненні системи пульт керування 6 встановлює індивідуальну норму годівлі для кожного теляти відповідно до його фізіологічного стану та продуктивності. Коли теля наближається до годівниці 9, система розпізнає сигнал 7 і надсилає його на блок

управління 5. Блок управління 5 встановлює кількість корму, яку необхідно додати для забезпечення даного теляти первою кількістю корму, на основі відомих даних з тензодатчика 8 про наявність корму в годівниці 9. Потім блок

керування 5 подає сигнал на увімкнення електроприводу годівниці. Якщо кількість корму в годівниці перевищує встановлене значення, система сигналізує про необхідність контролювати стан тварин, яким було роздано попередню норму. З наближенням наступного теляти процес годування повторюється. Після певної кількості циклів годівлі та аналізу споживання корму тваринами норму годівлі можна відрегулювати на пульті управління 6.

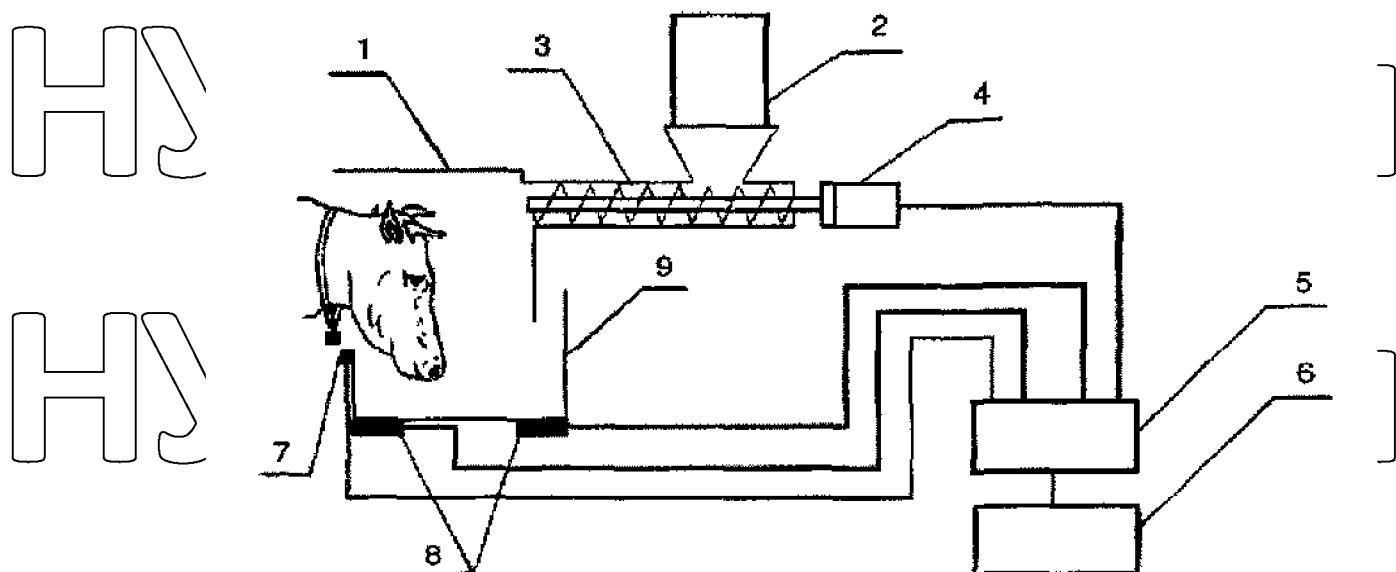

Рис.3.3. Системи індивідуальної годівлі телят:
1 - жолоб; 2 - бункер для зберігання кормів; 3 - шнековий транспортер; 4 - електропривод; 5 - блок управління; 6 - пульт управління; 7 - система розпізнавання тварин; 8 - тензодатчики; 9 – кормушка.

3.3. Автоматичну ідентифікацію телят здійснюють за допомогою радіотехнічного пристрою RFID

Різні методи автоматичної ідентифікації об'єктів RFID засновані на записі або зчитуванні даних за допомогою радіосигналів, що містяться в так званих транспондерах.

Системи RFID включають зчитувачі та транспондери (RFID-мітки). Більшість RFID-міток складаються з двох основних частин: інтегральної схеми (IC), яка обробляє і зберігає інформацію та модулює радіочастотний (РЧ) сигнал, і антени для прийому і передачі сигналу.

Застосовуються вже добре відомі (безконтактні картки в системах контролю доступу та платіжних системах), і все більше розвиваються нові технології.

Значний розвиток RFID дозволив знизити витрати, зробивши її доступною для багатьох галузей, включаючи сільське господарство.

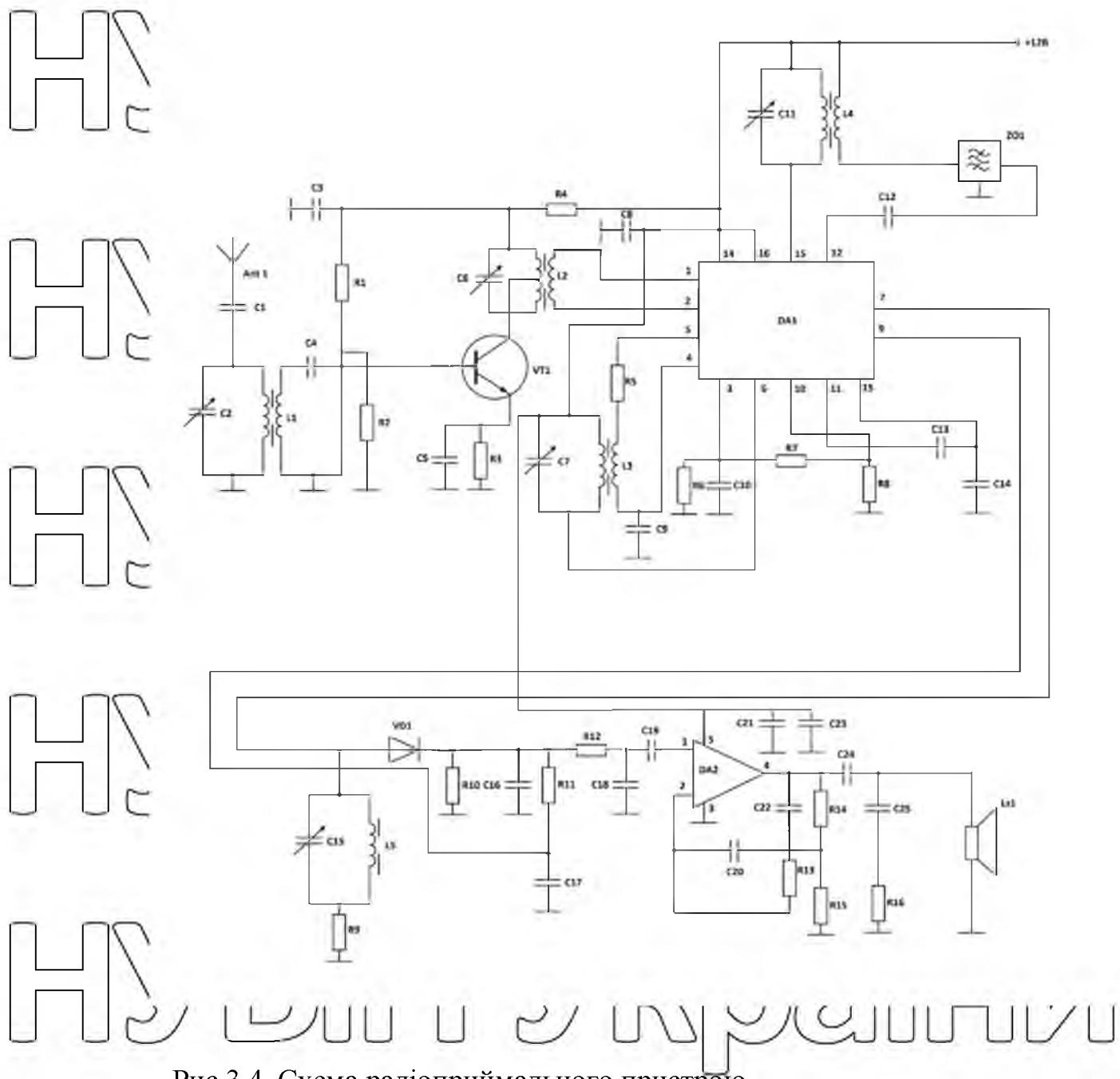

Рис.3.4. Схема радіоприймального пристроя

Існує кілька основних способів синхронізації RFID-міток і систем

- 1) За частотним діапазоном
- 2) За способом виконання
- 3) За типом джерела живлення,
- 4) За типом пам'яті

Частота електромагнітного випромінювання зворотного сигналу що передається від мітки до зчитувача, має значний вплив на продуктивність таких

систем. Для того, щоб надійно зчитувати інформацію з міток, розташованих на відстані, діапазон частот, в якому працюють RFID-системи, повинен бути високим.

Сучасні RFID-системи використовують чотири основні частотні діапазони: 125-150 кГц, 13,56 МГц, 862-950 МГц і 2,4-5 ГГц. Саме в цих частотних діапазонах у більшості країн дозволені комерційні розробки. Наприклад, діапазон 2,45 ГГц зараз використовується для пристрів Wi-Fi і Bluetooth.

Принцип роботи мітки дуже простий і схожий на опис звичайного трансформатора. У цьому трансформаторі співвідношення витків $U_1/U_2 = N_1/N_2$ первинної і вторинної обмоток може змінювати силу струму, що протікає, і напругу на первинній обмотці. При цьому опір обмотки змінюється з такою швидкістю: таким чином, навіть невеликі зміни опору навантаження фіксуються опитувальним пристроєм. Іншими словами, приймально-передавальний модуль діє як антена, що містить первинну обмотку.

Мітка - це мікросхема, що містить вторинну обмотку. Коли мітка наближається до читувального пристроя, через обмотки мітки протікає струм.

У свою чергу, чіп отримує живлення, опір навантаження обмотки змінюється і інформація передається читувачем.

Найпоширенішою є так звана технологія Mifare, яка працює на частоті 13,56 МГц. Ця частота дозволяє передавати великі обсяги інформації на високій швидкості.

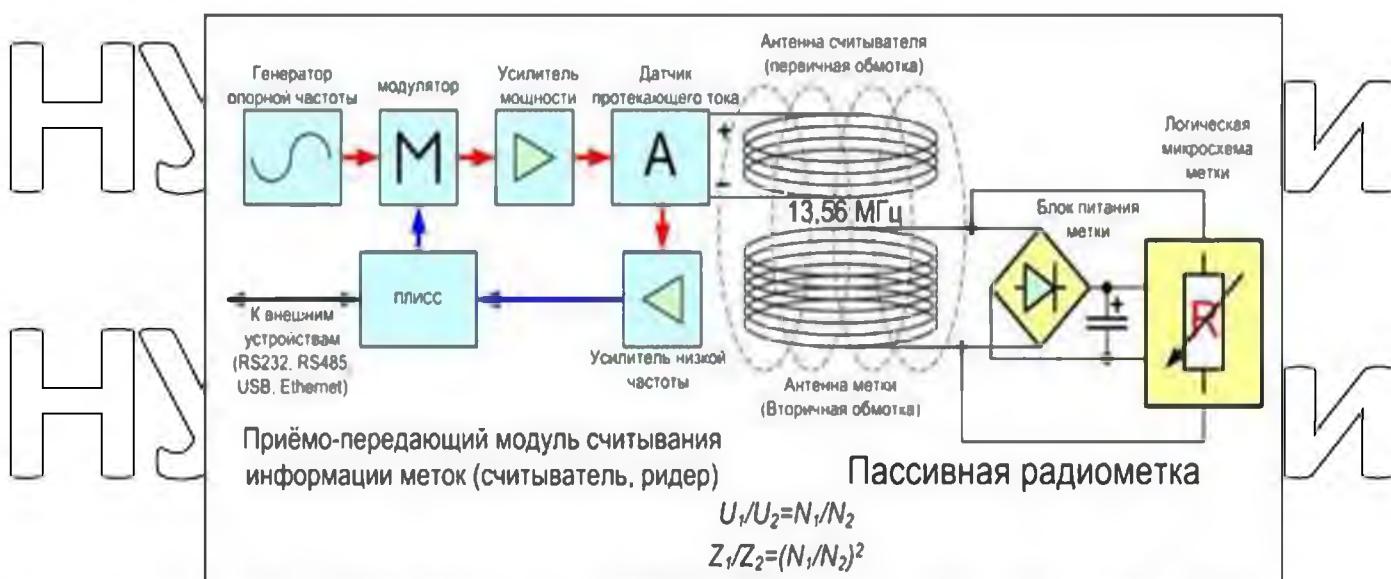

Рис. 3.5. Загальна схема зчитування та передачі інформації

Високочастотний метод працює за наступним алгоритмом: для зчитування

RFID-мітки використовується активний передавач, який безперервно генерує задану частоту. Приймаючий елемент, відповідно, весь час увімкнений. RFID-мітка приймає радіочастоту енергію, що надходить від зчитувача. Мікросхема містить мостовий випрямляч, який подає частину прийнятого сигналу на мікросхему. Коли живлення подається на чіп, зчитувач починає активне опитування мітки. Інформація передається від мітки шляхом амплітудної модуляції відбитого сигналу.

3.4. Переваги і недоліки радіочастотної ідентифікації

Переваги цього методу ідентифікації телят:

1. Можливість переписувати і доповнювати дані на RFID-мітці стільки разів, скільки потрібно. Інші пристрої можуть занесувати дані лише один раз.
2. RFID-зчитувач може не мати прямої видимості від мітки для зчитування даних з мітки. Відносне розташування мітки і зчитувача не дуже важливе. Мітки можна зчитувати через будь-яку перешкоду. Достатньо провести короткий час в

зоні реєстрації, щоб зчитати інформацію з мітки.

мітти можуть містити великі обсяги інформації: на чіп площею 1 см² може бути записано до 10 000 байт інформації.

3.00 RFID-мітки

4. шприцею одножасно

читування великої кількості міток. Промислові зчитувачі можуть зчитувати більше 1000 RFID-міток в секунду одночасно. 5. стійкість до жорстких умов експлуатації. Корпус RFID-мітки виготовляється з різних матеріалів, включаючи матеріали з підвищеною міцністю і стійкістю до впливу навколошнього середовища.

6. RFID-мітка може використовуватися не тільки як носій інформації, але і для інших застосувань.

7. високий ступінь інтелектуального захисту. Під час виробництва або програмування міткам присвоюється ідентифікаційний номер, який гарантує

високий ступінь захисту; RFID-мітки можуть бути захищені паролем від операцій запису і зчитування даних або передача даних може бути зашифрована. До недоліків радіочастотної ідентифікації відносяться:

1. вища вартість, ніж у звичайних систем;
2. складність у встановленні та виробництві;
3. потенційні перешкоди через електромагнітні поля;
4. недовіра користувачів.

Застосування системи автоматичної ідентифікації телят для індивідуального годування підвищує продуктивність худоби на 10-15% і знижує витрати на корми.

Також була розроблена технічна схема годівлі на основі автоматичної ідентифікації: зчитуючи дані кожного теляти, надані технологією RFID, можна контролювати продуктивність телят і вчасно виявляти різні аномалії, такі як хвороби телят.

РОЗДІЛ 4.

Розрахунок електричних навантажень, вибір джерел живлення та розрахунок зовнішніх електричних мереж

4.1. Розрахунок електричних навантажень

Розрахунок електричних навантажень рекомендується проводити щорічно: для комерційних споживачів - за рекомендаціями відповідної проектної організації, а за її відсутності - за прямими розрахунками або за об'єктами-аналогами:

- для розподілених навантажень (сільські, промислові, побутові та інші споживачі) - на основі статистичних методів або з використанням коефіцієнтів одноразового використання.

Для вибору потужності підстанцій максимальне електричне навантаження

споживачів підсумовується. Навантаженнякої підстанції в період максимального навантаження електроенергетичної системи розраховується для того, щоб розрахувати розподіл потоків електроенергії в мережі електропередачі.

Для визначення площини поперечного перерізу кабелів і повітряних ліній та потужності транспортних підстанцій необхідно провести повний аналіз електричного навантаження об'єкту, що підлягає реконструкції.

Розрахунок електричного навантаження ферм виконується згідно з методичними вказівками з розрахунку електричних навантажень в межах 0,38

кВ., Розрахункове навантаження - це найбільше значення середньої з усіх потужностей за період до 30 хвилин, яке може виникнути з імовірністю не менше (0,95) на вводі або в мережі, що відходить до споживача, протягом розрахункового року. Розрізняють денні та нічні, активні та реактивні навантаження.

Згідно з методичними рекомендаціями, розрахунковий попит та навантаження окремих будівель розраховуються за наявності змінних або добових графіків роботи електростанцій, опалювальних та освітлювальних установок, які використовуються в методі побудови графіків електричних

навантажень.

Розрахункові навантаження забудови наведені в таблиці 4.1. Розрахунок загального навантаження базується на максимальному денному навантаженні. Це пов'язано з тим, що деннє розрахункове навантаження в приміщеннях розглянутої будівлі вище, ніж нічне.

Таблиця 4.1

Навантаження виробничих будівель

назва об'єкту	кількість	$P_{\text{роз.}}$, кВт
1. Приміщення для телят	4	23
2. Насосна	1	14
3. Будинок персоналу	1	10
4. Службове приміщення	1	50
5. Приміщення для первинної обробки кормів	1	5
6. Кормоцех	1	50
7. Ветеринарна клініка	1	10

Таблиця 4.2

Сумарні навантаження

Ділянка лінії	1, КМ	$P_{\text{дб.}}$, кВт	$P_{\text{д.м.}}$, кВт	$\Delta P_{\text{д.м.}}$, кВт	$P_{\text{д.}}$, кВт
Лінія 1.					
8 - 7	0,02	50	-	-	32
6 - 7	0,02	3	-	-	3
3 - 4	0,08	5	-	-	5
5 - 4	0,08	10	-	-	10
7 - 4	0,035	50	-	2	52
2 - 1	0,2	11	-	-	11
4 - 1	0,07	52	5 - Ю	3 + 6	61
0 - 1	0,01	61	11	6,7	67,7

Лінія 2.					
2-1	0,02	46	-	-	46
1-0	0,1	46	46	31	77
Лінія 3.					
3-1	0,01	10	-	-	10
2-1	0,01	50	-	-	50
1-0	0,12	50	10	6	56

Розрахункові навантаження на трансформаторній підстанції:

$$P_{\Sigma} = 77 + 51 + 41 = 169 \text{ кВт},$$

Навантаження визначається цим максимальним значенням.

Коефіцієнт цього максимуму для підстанцій з генеруючим навантаженням становить відповідно $K_d = 1,0$, а коефіцієнт вечірнього максимуму становить $K_e =$

0,6.

Враховуючи коефіцієнти максимальних навантажень:

$$P_d = 169 \text{ кВт. } P_e = 169 \cdot 0,6 = 101,4 \text{ кВт.}$$

Розраховуємо для трансформаторної підстанції відношення максимального

денного та вечірнього навантажень P_d / P_b :

$$\frac{P_d}{P_b} = \frac{183,2}{109,96} = 1,66.$$

З довідкової літератури за відомим значенням $\frac{P_d}{P_b}$, підбираємо $\cos \varphi$, для

трансформаторної підстанції: $\cos \varphi_d = 0,75$; $\cos \varphi_b = 0,8$.

Тобто, при робочому режимі, загальна потужність складає:

$$S_d = \frac{169}{0,75} = 225,3 \text{ кВА}$$

Згідно проведеним розрахункам обираємо трансформаторну підстанцію потужністю 160 кВА та перевіряємо її на відповідність згідно умови:

$$S_{eh} < S_{pozr} \leq S_{eb} \quad (4.1)$$

де S_{eh} і S_{eb} – це верхня і нижня межі інтервалів навантажень

трансформатору:

$$151 < 225,3 < 240$$

Для електропостачання обираємо трансформаторну підстанцію типу ЗТП-10/0,4 з трансформатором ТМ 160/10.

4.2. Розрахунок зовнішніх електрических мереж

Розробка оптимальної схеми мережі 0,38 кВ і вибір перерізу проводів для повітряних ліній електропередач 0,38 кВ залежить від навантаження.

$$S_{ekv} = S_{POzP} \cdot K_D \quad (4.2)$$

де S_{pozr} – максимальне розрахункове навантаження на певній ділянці лінії.

K_D – коефіцієнт, який описує динаміку росту навантажень = 0,7.

Таблиця 4.3

Результати розрахунку та вибору проводів

Ділянка лінії	P _d кВт	COS φ	кВА	S _e кВА	Провід
Лінія 1.					
8-7	50	0,8	62,5	43,75	3A50+50
6-7	3	0,8	3,75	2,63	3A16+16
3-4	5	0,9	5,55	3,89	3A16+A16
5-4	10	0,85	11,7	8,19	3A25+A25
7-4	52	0,75	69,3	48,5	3A50+A50
2-1	11	0,80	13,75	9,63	3A25+A25
4-1	61	0,75	81,3	56,9	3A50+A50
0-1	67,7	0,75	98,2	63,2	3A50+A50
Лінія 2.					

2 - 1	46	0,75	61,3	42,91	ЗА50+А50
0 - 1	77	0,75	102,6	71,8	ЗА50+А50
Лінія 3.					
3 - 1	10	0,9	11,1	7,77	ЗА16+А16
2 - 1	50	0,9	55,5	38,85	ЗА50+А50
0 - 1	56	0,9	62,2	43,54	ЗА50+А50

НУБІП України

4.3. Перевірка повітряних ліній за умовами допустимого відхилення напруги

Для забезпечення нормальної роботи споживачів електроенергії лінії електропередачі повинні бути спроектовані таким чином, щоб забезпечити відхилення в режимі максимального навантаження в найвіддаленішій від підстанції точці не перевищувало -5% (тобто $(\Delta U_{100} \geq 5\% U_n)$) і щоб відхилення в режимі мінімального навантаження в найближчій до підстанції точці не перевищувало $+5\%$.

Допустима втрата напруги на лінії визначається за таблицею, складеною відповідно до схеми електричної мережі.

На шинах 35/10 кВ РТП, повинно здійснюватися плавне регулювання

напруги в діапазоні від 0 до $+5\%$ від номінальної напруги мережі:

$$\Delta U^T_{100} = +5\% \quad \text{і} \quad \Delta U^T_{25} = 0\%$$

Загалом, конструкція трансформатора забезпечує можливості живлення наступним чином:

використовуючи основний транспортний елемент, можна отримати постійний коефіцієнт підсилення $+5\%$ на тильній стороні, і два додаткових коефіцієнти підсилення ($+2,5\%$). Можна отримати, використовуючи відгалуження. Для транспортерів, що використовуються в сільській місцевості та з навантаженням, близьким до номінального, це є прийнятним, втрати напруги при максимальному (100%) навантаженні (4-5%) та мінімальному (25%)

навантаженні ($1,25\%$) становлять $1,5\%$ від номінальної напруги системи передачі.

Таким чином:

$$\Delta U^T_{100} = (4\% - 5\%) \cdot U_{nOm}$$

$$\Delta U_{25}^f = (1\% - 1,25\%) \cdot U_{nOM}$$

В таблицю 4.4 вносимо значення відхилень напруги.

Таблиця 4.4

Допустиме відхилення напруги

	Режим навантаження	100%	25%
Елементи схеми лінії електропостачання			
Шини РТП-35/10кВ	+5	0	
Лінії Трансформатор ТП 10/0,4 кВ: Постійна надбавка	-6 +5	-1,5 +5	
Регульована надбавка	0	0	
Втрати	-4	0	-1
Максимально допустимі втрати в лінії 0,38 кВ	-7	0	
Відхилення напруги в споживачів	-5	+2,5	
Допустиме відхилення напруги споживачів	-5	+5	

Проводи ліній 0,38 кВ мають відповісти вимогам згідно максимально допустимих втратою напруги, задовільняти умову:

$$\Delta U_l \leq \Delta U_{don}, \quad (4.3)$$

де ΔU_l - сумарні втрати напруги на лінії 0,38 кВ від ТП до найвіддаленішого об'єкту мережі, %;

ΔU_{don} - максимально допустимі втрати напруги в лініях, %.

Загальні втрати напруги складуть:

$$\Delta U_l = \Delta U_1 + \Delta U_2 + \dots + \Delta U_n, \quad (4.4)$$

де $\Delta U_1, \Delta U_2, \dots, \Delta U_n$ - втрати на 1,2, ..., n ділянках, %.

$$\Delta U_p = \frac{100(r_0 \cdot P_p + X_0 \cdot Q_p)l}{U_{nom}^2}, \quad (4.5)$$

де r_0 – активний опір проводів на ділянці ЛЕП (Ом/км);

P – активна потужність, яка передається по ділянці, кВт;

l – довжина розрахункового відрізку ЛЕП, км;

ΔU_{nom} - номінальна напруга в мережі;

X_0 – індуктивний опір проводів ділянки ЛЕП, Ом/км

Q – реактивна потужність, що передається на ділянці ЛЕП, кВар;

$$P = S_p \cdot \cos \varphi_{cp}, \quad (4.6)$$

$$Q = S_p \sqrt{1 - \cos^2 \varphi_{cp}} \quad (4.6)$$

де S_p – загальна потужність ділянки ЛЕП, кВар;

$\cos \varphi_{cp}$ – середній коефіцієнт потужності.

$$\cos \varphi_{cp} = \frac{\sum S_i \cdot \cos \varphi_i}{\sqrt{(\sum S_i \cdot \cos \varphi_i)^2 + (\sum S_i \cdot \sin \varphi_i)^2}} = \frac{\sum S_i \cos \varphi_i}{\sqrt{S^2 + 1}}, \quad (4.7)$$

де S_i – навантаження i -го споживача;

$\cos \varphi_i$ – коефіцієнт потужності i -го споживача.

Результати обчислень заносимо у таблицю 4.5.

$$\Delta U_{nom} = 8,92\% \quad (4.8)$$

Тобто: $\Delta U_d = 8,92\% < \Delta U_{dok} = 12\%$

Згідно розрахунків перерізи провідників на всіх ділянках лінії підібрані вірно.

Таблиця 4.5.

Ділянка лінії ЛЕП	S, кВА	$\cos \varphi$	ΔU Ділянки ЛЕП, %	ΔU від джерела, %
Лінія 1.				
0-1	90,2	0,75	4,1	4,1
4-1	81,3	0,75	3,7	7,8
2-1	13,75	0,8	2,5	6,6
7-4	61,3	0,75	0,98	8,78
5-4	11,7	0,85	0,03	,7,83
3-4	5,55	0,9	0,05	7,85
6-7	3,78	0,75	0,03	8,81
8-7	62,5	0,75	0,14	8,92
Лінія 2.				
0-1	102,6	0,75	3,35	3,35
2-1	61,3	0,75	0,21	3,56
Лінія 3.				
0-1	62,2	0,9	3,97	3,97
2-1	55,5	0,9	0,3	4,27
3-1	11,1	0,9	0,01	3,98

4.3.1. Перевірка електричних мереж на можливість пуску

асинхронного електродвигуна з короткозамкнутим ротором

Електрична межа 0,38 кВ забезпечує нормальній запуск і стабільну роботу асинхронного двигуна великої потужності, навіть коли всі інші двигуни

працюють. Транспортний двигун ТСН-160 є доводі потужним. Його параметри становлять:

$$P_H = 4 \text{ кВт}, I = 8,5 \text{ A}; \cos \varphi = 0,86; K_1 = 6,5.$$

Забезпечення нормального пуску електродвигуна визначається як алгебраїчна сума сумарних втрат напруги ($\Delta U_n \%$), викликаних пусковою напругою, падінням напруги на лінії 10 кВ на підстанції споживача ($\Delta U_B \%$), втратами напруги в самій системі передачі ($\Delta U_F \%$), втратами напруги на лінії передачі 0,38 кВ ($\Delta U_L \%$). Таким чином сумарні втрати визначаються:

$$\Delta U_{\phi,n.\%} = (\pm \Delta U_B) + \Delta U_m - \Delta U_n - \Delta U_F - \Delta U_L \quad (4.8)$$

Відхилення напруги на шинах 10 кВ трансформаторної підстанції, %.

$$\Delta U_B \% = \Delta U_{m,n.} - \Delta U_{L,B} \quad (4.9)$$

де $\Delta U_{m,n.}$ – відхилення напруги на шинах 10 кВ РТП (35/10кВ,%);

$\Delta U_{L,B}$ – втрати напруги на високовольтній стороні лінії,%.

$$\Delta U_B \% = 5-4=1\%$$

Втрати напруги в мережі %, що обумовлені пусковим струмом, визначаємо за рівнянням:

$$\frac{Z_T + Z_\pi}{Z_T + Z_\pi + Z_{\partial\pi}} \cdot 100\%, \quad (4.10)$$

де Z_m – повний опір трансформатора, Ом;

Z_π – повний опір ЛЕП 0,38 кВ від ТП до контактів двигуна, пуск якого здійснюється, Ом.

$Z_{\partial\pi}$ – опір електродвигуна, Ом.

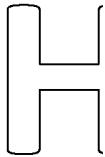
Повне значення опору трансформатора визначається за наступним рівнянням, Ом:

$$Z_T = \frac{U_k \% \cdot U^2_H}{100 \cdot S_H} \quad (4.11)$$

де $U_k \% = 4,5$ – напруга к.з. трансформатора.

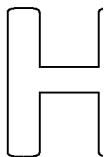
U_H – лінійна напруга на трансформаторі, $U_H = 400$ В.

$S_H = 160000$ ВА – номінальна потужність трансформатора.

$$Z_T = \frac{4,5 \cdot 400^2}{100 \cdot 160000} = 0,045 \Omega$$

Повний опір ЛЕП визначаємо:

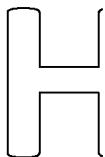

$$Z_x = \sqrt{(\sum r_{oi} \cdot l_s)^2 + (\sum x_{oi} \cdot l_i)^2} \quad (4.12)$$

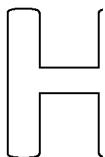
де r_{oi} – кВ активний опір в ділянці лінії, Ом/км;

x_{oi} – індуктивний опір проводу в ділянці ЛЕП;

l – загальна довжина відрізу розрахункової ділянки лінії, км.

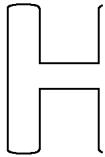

Загальний опір лінії електропередач складається з опору 0,38 вітроенергетичної секції та опору внутрішньої проводки, виконаної з дроту АВVG перерізом 16 мм². Довжина внутрішньої ділянки лінії електропередач становить 7 метрів.

$$Z_x = \sqrt{(0,015 \cdot 0,45 + 0,04 \cdot 0,45 + 0,007 \cdot 1,14)^2 + (0,315 \cdot 0,015 + 0,315 \cdot 0,04 + 0,377 \cdot 0,007)^2} = 0,037 \Omega$$

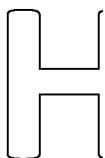
Загальний опір двигуна, Ом., визначаємо:

$$Z_{dB} = \frac{U_{nom.\phi}}{KI_{nom.\phi}} \quad (4.13)$$

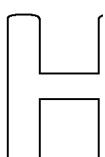
де $U_{nom.\phi}$ – номінальна фазна напруги = 220 В

$I_{nom.\phi}$ = 44А – номінальний робочий струм двигуна.

$$Z_{dB} = \frac{220}{6,5 \cdot 8,5} = 3,98 \Omega$$

Падіння напруги в лінії, що викликані пусковим струмом, визначаємо згідно рівняння, %:

$$\Delta Un \% = \frac{0,045 + 0,037}{0,0288 + 0,037 + 3,98} \cdot 100\% = 2\%$$

Н Спад напруги на шинах трансформатора від загального увімкненого навантаження визначаємо згідно рівняння:

$$\Delta U_T \% = \frac{S_H}{S_{HNO}} \cdot (U_a \cos \varphi + U_p \sin \varphi) \quad (4.14)$$

де S_H – максимальна потужність навантаження, кВА;

S_{HNO} – потужність трансформатора, кВА;

U_a – активна складова напруги, %

U_p – реактивна складова напруги трансформатора, %.

$\cos \varphi$ – коефіцієнт потужності споживачів.

Н Розраховуємо активну складову напруги, %:

$$\text{Н} \Delta U_T \% = \frac{\Delta P_M}{S_{HNO}} \cdot 100\% \quad (4.15)$$

ΔP_M - втрати потужності в обмотках трансформатора в номінальному

НУБІП України

$$\Delta P_M \approx 2,6 \text{ кВт}$$

$$U_a = \frac{2,6}{160} \cdot 100 = 1,63\%$$

$$\text{Н} \Delta U_T \% = \frac{\Delta P_M}{S_{HNO}} \cdot 100\% \quad (4.16)$$

Реактивна частка напруги к.з. трансформатора розраховується відповідно

НУБІП України

$$U_p = \sqrt{(U_{kz})^2 - (U_a)^2}$$

$$\text{Н} \Delta U_T \% = \frac{\Delta P_M}{S_{HNO}} \cdot 100\% \quad (4.16)$$

де U_{kz} - напруга к.з трансформатора, %.

НУБІП України

$$U_p = \sqrt{4,5^2 - 1,63^2} = 4,19\%$$

Втрати напруги при передачі згідно рівняння наведеного вище складатимуть:

$$\Delta U_T = (1,63 \cdot 0,8 + 4,19 \cdot 0,6) \cdot \frac{225,3}{160} = 5,38\%$$

НУБІП України

Втрати напруги в лінії за номінального навантаження приймаємо із таблиці наведеної вине $\Delta U_a = 8,92\%$ (табл. 4.5)

Фактичний спад напруги між контактами підключення двигуна під час пуску буде рівний:

$$\Delta U_{\text{фн}} = 1 + 5 - 2 - 5,38 - 8,9 = -10,3\%$$

Максимально допустимий спад напруги на приєднувальних клемах двигуна під час пуску визначається:

НУБІП України

$$\Delta U_{\text{доп.п.}} = \left(1 - \frac{M_{\text{зап}} + M_{\text{зб}}}{M_n}\right) \cdot 100\% \quad (4.17)$$

де $M_{\text{зап}}$ – момент запуску робочої машини, Н.м;

$M_{\text{надл}}$ – надлишковий момент самого електродвигуна, Н.м;

НУБІП України

M_n – пусковий момент електродвигуна, який становить $M_n = 54,78$ Н.м.

$$M_{\text{надл}} = M_n \cdot 0,3 = 7,82 \text{ Н.м}$$

$$\Delta U_{\text{дон}} = \left(1 - \frac{26,08 + 7,82}{54,78}\right) \cdot 100 = 21,5\%$$

За результатами обчислення встановлено, $U_{\text{фн}} = 10,3\% < \Delta U_{\text{дон}} = 21,5\%$, тобто запуск електродвигуна гноєприбирального транспортера не приведе до виникнення аварійних режимів.

4.4. Перевірка захисних апаратів на спрацювання при аварійних режимах

НУБІП України

Однофазні, двофазні та трифазні струми к.з. можуть виникати в діапазоні напруги 0,98 кВ згідно зглухозаземленої нейтралі.

Обладнання перевіряється на трифазні та однофазні струми. Для забезпечення автоматичного відключення несправних ділянок повинні бути дотримані наступні умови:

НУБІП України

$$\frac{I_{\text{ном.тепл.розч.}}}{I_{\text{ном.тепл.розч.}}} \geq 3 \quad (4.18)$$

Виконаємо перевірку автоматичного вимикача ВА-2046, встановленого для захисту електродвигуна насоса.

Струм однофазного к. з. обчислюємо згідно рівняння, А:

НУБІП України (4.19)

де $\frac{Z_T}{3} = \frac{26}{S_{HOM}}$ – повний опір при замиканні на корпус;

НУБІП України

Визначаємо загальний опір петлі фаза-нуль, Ом;

$$\frac{Z_T}{3} = \frac{26}{160} = 0,1625 \text{ Ом}$$

$$Z_P = \sqrt{(\sum R_P)^2 + (\sum X_P)^2}, \quad (4.20)$$

де $\sum R_P$ – загальний активний опір петлі, Ом;

$\sum X_P$ – загальний реактивний опір петлі, Ом;

$$\sum R_P = R_\phi + R_H + R_K \quad (4.21)$$

де R_ϕ, R_H, R_K – активні опори нульового, фазного проводів та

НУБІП України (4.22)

контактних елементів цих груп, Ом

$$R_\phi = \rho \cdot \frac{l}{S} \cdot K \cdot t,$$

де ρ – питомий опір матеріалу контактів (при постійному струмі й температурі 20 С.) $\rho = 31,4$ Ом $\text{мм}^2/\text{км}$;

НУБІП України

загальна довжина лінії, км;

S – переріз проводу лінії, мм.

НУБІП України

де a – температурний коефіцієнт електричного опору проводу (для алюмінію $a = 0,004$);

r – коефіцієнт для врахування залежності поверхневого ефекту і температурою ($P=1$);

НУБІП України

t_{20} – початкова температура матеріалу, 20 С;

t – розрахункова температура матеріалу, С;

НУБІЙ України

Визначаємо активний опір внутрішніх ділянок проводу:

$$K_1 = 1 + \frac{0.004}{1} = 1.004$$

$$R_{\phi,1} = 31.4 \cdot \frac{0.0005}{16} \cdot 1.004 \cdot 20 = 0.0012 \text{ Ом}$$

$$R_{\phi,1} = 31.4 \cdot \frac{0.0005}{16} \cdot 1.18 = 0.0012 \text{ Ом}$$

НУБІЙ України

Визначаємо загальний активний опір внутрішніх проводок:

$$R_{\phi} = R_{\phi,1} + R_{\phi,2} = 0.0012 + 0.015 = 0.0162$$

НУБІЙ України

Визначаємо активний опір лінії:

$$R_{ll} = 0.055 \cdot 0.415 = 0.0228$$

Опір нульового проводу приймаємо $R_n = 0.039 \text{ Ом}$.

Опір матеріалу контактів комутуючих апаратів, що встановлені на ТП, становить 0,015 Ом, тих що встановлені в РЩ – 0,02 Ом, опір контактів під'єднання споживача – 0,03 Ом.

НУБІЙ України

Визначаємо загальний активний опір петлі “фаза-нуль”:

$$R_K = 0.015 + 0.02 + 0.03 = 0.065 \text{ Ом}$$

НУБІЙ України

$\sum R_{ll} = 0.0162 + 0.0228 + 0.039 + 0.065 = 0.143 \text{ Ом}$

де $X_{\phi H}$ – зовнішній індуктивний опір самоіндукції, який залежить від фізичних параметрів фазного і нульового проводу. Ом/км;

НУБІЙ України

$X_{\phi H} = 1451 \lg l_{\phi H}$ (4.24)

де $l_{\phi H}$ – відстань між фазним та нульовим проводами Ом, мм;

НУБІЙ України

$X_{\phi H} = 1451 \lg 400 = 0.377 \text{ Ом/км}$

Інші компоненти індукованого опору дуже малі і тому можуть бути проігноровані.

НУБІП України

$$\Sigma R_{\Pi} = 2 \cdot X_{\phi\Pi} + X_{\Pi H} \quad (4.25)$$

$$X_{\Pi H} = 0.6 \cdot R_{20} = 0.6 \cdot 0.044 = 0.026 \text{ Ом/км}$$

$$R_{20} = \rho \frac{1}{S} = 31.4 \cdot \frac{0.04}{50} = 0.044 \text{ Ом}$$

НУБІП України

$$\Sigma X_{\Pi} = 2 \cdot 0.377 + 0.026 = 0.01 \text{ Ом}$$

Загальний опір лінії 'фаза-нуль' складе:

$$Z_{\Pi} = \sqrt{(0.143)^2 + (0.1)^2} = 0.147 \text{ Ом}$$

Струм однофазного короткого замикання буде рівний:

НУБІП України

$I_{K3.}^{(1)} = \frac{220}{0.1625 + 0.174} = 654.4$
$654 = 26.2 \times 3$
25

Оскільки згідно результатів розрахунків умова дотримується – автоматичний

НУБІП України

вимикач обраний правильно.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 5.

ОРГАНІЗАЦІЯ МОНТАЖУ, НАЛАГОДЖЕННЯ І ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ

5.1 Послідовність виконання і взаємозв'язок робіт по монтажу,

налагодженню і експлуатації електрообладнання

Щоб уникнути аварійних ситуацій, необхідно стежити за наступним відсутністю потенціалу в колі нульових провідників;

- навантаження по фазах симетричне, тобто по можливості слід використовувати електроприймачі трифазного виконання;
- допустиме використання однофазних електроприймачів потужністю до 1,3 кВт;
- освітлювальне навантаження розподіляється рівномірно по всіх фазах;
- щити слід встановлювати за межами приміщення, де утримуються тварини.

- електромонтажні роботи необхідно виконувати відповідно до вимог законодавчих і нормативних документів.

Монтажні роботи в приміщеннях для утримання тварин повинні

проводитися відповідно до визначених етапів.

Підготовчий етап:

- Підготовчий етап: вивчення та перевірка технічної документації;
- Перевірка наявності обладнання, необхідного для монтажу;
- виготовлення нестандартних деталей і компонентів, якщо необхідно;
- Перевірка цілісності обладнання перед монтажем.

Базовий етап включає в себе:

- Монтажні роботи відповідно до плану;
- Монтаж і випробування обладнання;
- Оформлення приймально-здавальної та дозвільної документації.

Далі пусконалагоджувальні роботи поділяються на наступні етапи:

- Підготовчий етап
- Етап запуску;

- Фінальне випробування.

Підготовчий етап включає в себе:

- Ознайомлення з технічною документацією електроустановки;

- Технічний огляд обладнання та окремих елементів, виявлення дефектів;

- Усунення виявлених дефектів, перевірка.

Під час пуску необхідно виконати наступне:

- Контрольний тест в режимі холостого ходу; перевірка можливості регулювання режиму роботи;

- Перевірка обладнання в режимі навантаження; перевірка можливості регулювання режимів роботи; перевірка автоматичних пристрій.

Перевірте автоматичні пристрій, що виходять на телекомунікаційні лінії;

- Тестові випробування джерела живлення в робочому режимі.

Проведення тестових випробувань джерела живлення в робочому режимі;

- Навчання персоналу роботі з електрообладнанням.

Заключний етап:

- Розробка рекомендацій щодо забезпечення ефективної та безперебійної роботи джерела живлення;

- Розробка рекомендацій щодо забезпечення дотримання правил техніки

безпеки;

Підготовка

технічного

звіту

за

результатами

проведення

пусконалагоджувальних робіт.

Порядок допуску в експлуатацію електроустановок регламентується

відповідними нормативними документами.

5.2. Організація обліку і раціонального використання електроенергії

Вимірювання електроенергії необхідне не тільки для фінансового обліку

споживання електроенергії, а й для внутрішнього контролю та визначення

економічних показників діяльності господарства. Правильний розрахунок

електроенергії дозволяє аналізувати її споживання і своєчасно реагувати на

непередбачені витрати. Для розрахунків за тарифомогою лічильників

електроенергії використовуються трифазні лічильники.

Для обліку на підстанціях 10/04 кВ встановлюються ящики обліку з лічильниками електроенергії, підключеними через трансформатори 300/5.

Для економії електроенергії вживаються наступні заходи:

- Обмеження роботи електродвигунів машин та обладнання в режимі холостого ходу;
- моніторинг навантаження на електродвигуни та заміна їх на двигуни меншої потужності у разі недовантаження;
- регулярний технічний огляд та обслуговування обладнання;
- максимальна автоматизація виробничих процесів та освітлення.

На підприємствах з великою кількістю електродвигунів для забезпечення економії електроенергії встановлюються блоки підвищення коефіцієнта потужності, які розраховуються відповідно до потужності обладнання.

Потужність конденсаторного блоку розраховується за наступною формулово:

$$Q_{\text{опт.}} = Q_{\text{max}} - P \cdot \operatorname{tg} \varphi_{\text{опт.}}, \quad (5.1)$$

де Q_{max} – реактивна потужність споживачів, кВар;

P – активна потужність споживачів, кВт;

$\operatorname{tg} \varphi_{\text{опт.}}$ – тангенс кута змінення фаз.

$$\operatorname{tg} \varphi_{\text{опт.}} = \frac{K \cdot Z_e \cdot U_n}{2 \cdot B \cdot R_x \cdot P \cdot \chi},$$

(5.2.)

де K – коефіцієнт, який враховує амортизацію обладнання, $K=0,063$;

Z_e – витрати на компенсаційні установки, $Z_e = 12$ грн./кВар;

R_x – опір елементів лінії;

χ – кількість годин з найбільшими витратами, $\chi = 2500$ год.

Опір елементів мережі визначаємо:

$$R = R_t + R_{\text{т.т.}}$$

де R_t – активний опір трансформатора;

(5.3)

Рл10 одір ліній 10 кВ, приведений до напруги 0,4 кВ.
НУБІП України
 Активний опір трансформатора розраховуємо:

$$R_T = \frac{\Delta R_m \cdot U_{\pi}^2}{S_h^2} O_m,$$
(5.4)

де S_h – потужність трансформатора $S_h = 250$ кВА
 ΔR_m – втрати трансформатора $\Delta R_m = 3700$ В \cdot м;

НУБІП України

$$R_T = \frac{3700 \cdot 400^2}{250^2 \cdot 10^6} = 0.0093 \text{ м.}$$

НУБІП України
 Визначення активного опору ЛЕП 10 кВ та приведення його до напруги 0,4 кВ. ЛЕП 10 кВ виконана алюмінієвим проводом А50, $r_0 = 0.58$ Ом/км, загальна довжина лінії 4,2 км.

$$R_{\pi} = r_0 \cdot 1 = 4.2 \cdot 0.58 = 2.44 \text{ Ом}$$

НУБІП України
 Визначити ефективний опір лінії 10 кВ для напруги 0,4 кВ і загальний бір лінії та трансформатора:

$$R_{\pi} = R \left(\frac{U_{0.4}}{U_{10}} \right) = 2.44 \left(\frac{0.4}{10} \right) = 0.0039 \text{ Ом}$$

НУБІП України
 $R = R_T + R_{\pi} = 0.0039 + 0.0093 = 0.0132 \text{ Ом}$
 $\operatorname{tg} \varphi_{opt.} = \frac{0,063 \cdot 12 \cdot 400}{2 \cdot 0,01 \cdot 0,0132 \cdot 2500 \cdot 187 \cdot 5 \cdot 10^3} = 0,7.$

$$Q_{MAX} = S \cdot \cos \varphi = 250 \cdot 0.66 = 165 \text{ квар.}$$

НУБІП України
 $P = S \cdot \cos \varphi = 250 \cdot 0.75 = 187.5 \text{ кВт.}$
 $Q_{opt.} = Q_{MAX} - P \cdot \operatorname{tg} \varphi_{opt.} = 165 - 187.5 \cdot 0.7 = 33.75 \text{ квар.}$

Обираємо компенсуючу установку потужністю на 80 кВар. з конденсаторами.

НУБІП України

5.3. Визначення об'ємів робіт по експлуатації електрообладнання, технічного обслуговування і поточного ремонту

Кількість працівників електротехнічної служби для обслуговування електрообладнання на бланку визначається відповідно до встановленого обсягу робіт (умовних одиниць). Використання умовних одиниць дозволяє заощадити не тільки час і тривалість роботи електрообладнання, але й трудові затрати на технічне обслуговування та поточні ремонти. Навантаження в регіонах наведено в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1

Визначення об'ємів робіт.					
№ П/П	Назва обладнання	од вимірю	переді- ний коef.	кільк. облад.	кільк. умов. од.
1.	ЗТП потужністю 100 кВа і вище.	1 пункт	2,5	1	5
2.	Електростанції потужністю 100-300 кВт, що використовуються в якості аварійного резерву.	1 стан ед.	20	1	20
3.	Розподільні пункти, щити управління напругою до 1000.	1 приєд- ня	0,5	79	39,5
4.	Електродвигуни стаціонарних та пересувних машин і установок із електродвигунами потужністю до 10 кВт.	1 двигун	0,5	180	90
5.	Електроіриводи із електродвигунами потужністю від 10 кВт і вище	1 двигун	1,0	1	1,0
6.	Світильник для опромінення	1 приєд- нання	0,5	48	24
7.	Внутрішні проводки	100 м ² площі примі- щення	0,5	165,85	83
8.	Світильники	на 10 світ	1,4	120,0	126
9.	Зовнішні світильники	10 світ	0,35	3,0	4,05
10.	Батареї статистичних конденсаторів.	16,0	1	32	

11. Всього
Необхідну кількість електромонтерів, для обслуговування визначаємо згідно рівняння:

427,15

НУБІП України
де, $A_{заг} = 427,2$ у.о.
100 – середньорічне навантаження на одного електромонтера у.о.

$$N_{заг} = \frac{A_{заг}}{100} = 4.2$$

Для обслуговування електрообладнання на фермі потрібні чотири фахівці. Згідно зі штатним розписом, електрик відповідає за електрогосподарство ферми.

Огляди, технічне обслуговування та капітальні ремонти проводяться згідно з графіком, розробленим та затвердженим. Періодичність технічного обслуговування залежить від умов навколошнього середовища та експлуатаційних характеристик об'єкта.

При складанні графіків технічного обслуговування і ремонту слід враховувати наступні вимоги:
технічне обслуговування проводиться при відключеному електропостачанні; поточні ремонти на великому обладнанні проводяться з попереднім демонтажем.

НУБІП України
Витрати праці, люд.-год. на технічний сервіс:
 $Q_{то} = m_1 \cdot g_1 + m_2 \cdot g_2 + \dots + m_n \cdot g_n \cdot m_n$. (5.6)

де n - кількість обладнання одного типу;

g - витрати праці на технічне обслуговування; люд.-год./од.

m - кількість технічних обслуговувань.

Затрати праці для проведення ремонтів:

$$Q_{TP} = n_1 \cdot g_1 + n_2 \cdot g_2 + \dots + n_n \cdot g_n \cdot m_n. \quad (5.7)$$

де g_1, g_2, \dots, g_n затрати праці на поточний ремонт одноковного електрообладнання.

Загальні витрати праці складуть:

$$Q_{ЗАГ} = Q_{TO} + Q_{TP}$$

$$Q_{ЗАГ} = 2959 + 2416 = 5375 \text{ люд.год.}$$

Таблиця 5.2

Затрати праці на виконання ТО і ПР електрообладнання

Типи обладнання	Річні затрати праці люд. год/рік	
	ТО	ПР
1. Електричні двигуни	609,6	535,8
2. Захисні та комутуючі апарати	1297	576,8
3. Електромережі	170,4	587,1
4. Низьковольтні розподільчі пристрой	93,08	175,2
5. Освітлювальні установки	789	541
6. Загалом по всім видам обладнання	2959	24,16
- в цілому	5375	

Кількість електромонтерів, що необхідно для обслуговування:

$$N_{em.p} = \frac{Q_{заг}}{N \cdot t}, \quad (5.8)$$

де N - кількість робочих днів на протязі року ($N = 270$).

t - кількість робочого часу за день ($t = 8$ год.).

$$N_{em.p} = \frac{5375}{270 \cdot 8} = 2$$

Кількість електромонтерів, що необхідно для обслуговування:

НУБІЙ України

$N_{eme} = N_{em} - N_{em.P.} = 4 - 2 = 2$

5.4. Визначення втрат електроенергії в трансформаторах і мережі 0,4 кВ

Річні втрати електроенергії в ТП визначаємо:

$$\Delta W_{TP} = \Delta P_{XH} \cdot T_O + K_\phi^2 \cdot \rho^f \cdot P_{D,3} \cdot T_O \quad (5.9)$$

де $\Delta P_{XH} = 0,51$ кВт

$K\Phi = 105$;

ρ - коефіцієнт завантаження тр-ра:

$$\rho = \frac{W}{S_H \cdot \cos \phi \cdot \eta_p},$$

де S_H – номінальна потужність тр-ра, ($S_H = 160$ кВа);

T_O – кількість годин роботи тр-ра (ЧР- 365 24=8760 гОд);

5.5. W – кількість електроенергії, яка споживається за рік від даної ТП, кВт год;

$$W = P_{MAX} \cdot T_{MAX}, \quad (5.10)$$

де T_{MAX} – тривалість максимального навантаження, год.

Для трансформатора потужністю 160 кВа максимальна допустима тривалість навантаження становить 2200 год

$$W = 160 \cdot 2200 = 371800 \text{ кВт.ч.}$$

$$\rho = \frac{371800}{160 \cdot 0,75 \cdot 8760} = 0,35$$

5.5 Категорії надійності споживачів та збитки від перерви в електропостачанні

$$\Delta W_{TP} = 0,51 \cdot 8760 + 1,05^2 \cdot 0,35^2 \cdot 2,6 \cdot 8760 = 7543,6 \text{ кВт.год/рік}$$

Дане підприємство згідно категорії електропостачання належить до категорії 2 за класифікацією надійності електропостачання. Максимальне

допустима тривалість відключення електроенергії не повинна перевищувати 3,5 години. Відключення можуть повторюватися в денний час з періодичністю не менше двох годин. Заплановані відключення під час проведення ремонтних робіт в електромережі заборонені.

Громади ведуть "організаційний журнал відключень електроенергії", в якому фіксують дату і час відключення, а також збитки, завдані економіці через перебої в електропостачанні.
Рівняння для визначення збитків через перебої в електропостачанні

виглядає наступним чином:

$$Y = \frac{Ux}{t}$$
,
де Y - величина збитків, грн;
 U - питомі збитки на одне теля 0,12 грн гол. год;
 t - час перерви в електропостачанні t - 3,5 год.

x - загальна кількість тварин x - 900 голів;

$$Y = (0.12 \cdot 900 \cdot 3.5) = 104 \text{ грн};$$

5.5.1. Розрахунок резервої електростанції для стабільного електропостачання

Усі технічні процеси у відповільному комплексі залежать від електропостачання. Тому, якщо постачання електроенергії переривається, технічні процеси повністю зупиняються, що призводить до значних збитків. Для забезпечення безперебійної роботи необхідне безперервне електропостачання.

Там, де є можливість забезпечити електроживлення обладнання, необхідно передбачити два незалежних джерела живлення; якщо це неможливо, необхідно придбати незалежне джерело. В якості таких джерел можна використовувати первинні електростанції, а також стаціонарні дизель-генератори. Потужність таких локальних електростанцій розробляється для конкретних груп споживачів.

Електропостачання аварійних електростанцій має бути автоматичним з мінімальним часом перемикання.

Потужність індивідуальних дизельних електростанцій розраховується з умов забезпечення живлення першочергових споживачів, робота яких необхідна для забезпечення безперервності технологічного процесу.

Для визначення потужності автономної електростанції необхідно визначити сумарну потужність основного телекомуникаційного обладнання з урахуванням графіка роботи обладнання.

При нормальній роботі споживача максимальна споживана потужність становить (181 кВт). Тут приймається дизельна електростанція потужністю 200 кВт з напругою 400 В $\cos \phi = 0,8$ і $I_n = 360$ А.

Незалежна автономна електростанція встановлюється в спеціально обладнаному приміщенні поруч з пістанцією 10/0,4 кВ..

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 6.

ОХОРОНА ПРАЦІ

6.1. Перелік основних нормативних документів

1. Закон України “Про охорону праці”. Постанова Верховної Ради України від 14.11.92 № 2695-XII.
2. Закон України “Про пожежну безпеку”. Постанова Верховної Ради України від 17.12.93 № 3747-XII/
3. Закон України “Про дорожній рух”. Постанова Верховної Ради України від 28.01.93.
4. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”. Постанова Верховної Ради України.
5. ССБП ДСТУ 2293-93. “Система стандартів безпеки праці. Терміни та визначення.”
6. ДСТУ 2272-93. Пожежна безпека. Терміни та визначення.
7. ДБН А.3.1-3-94. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів.
8. Єдина державна система показників обліку умов і безпеки праці. Затверджена наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 31.03.94 № 27.
9. НАПБ А.01.001-95. Правила пожежної безпеки України, затверджені наказом МВС України від 22.06.95 № 400, зареєстровані Мінистром України 14.07.95 за № 219/95.
10. Типове положення про службу охорони праці, затверджене наказом Держнаглядохоронпраці України від 03.08.93 № 73, зареєстроване в Міністру України 30.09.93 за № 140.
11. ДНАОП 0.00-4.12-94. Типове положення про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці, затверджене наказом Держнаглядохоронпраці України від 04.04.94 № 30, зареєстровано в Міністру України 12.05.94 за № 951309.

12. Положення про медичний обгляд працівників певних категорій:

затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94

№ 45, зареєстроване в Мінюсті України 21.06.94 за № 136/345.

13. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних

захворювань і аварій на підприємствах, установах і організаціях:

затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.93 № 625

14. ДНАОП 0.00-4.26-96. Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами

індивідуального захисту. Зареєстровано в Міністри України 18.11.96 №

667/1692.

15. ДНАОП 0.03-3.30-96. Державні санітарні норми і правила захисту

населення від впливу електромагнітних випромінювань. Зареєстровано в

Міністри України 29.08.96 № 488\1513.

16. Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів

(Держенергонагляд України.: - К.: Дисконт. 1995.- 260с.

17. Правила технічної експлуатації тепловикористовуючих установок і

теплових мереж (Держенергонагляд України.: - К.: Дисконт. 1995.- 81с.

18. Правила безпечної експлуатації електроустановок ДНАОП 1.1.10-1.01-97.

-К.1997-265с.

19. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів ДНАОП

0.00.1.21.-98 (Держнаглядбхоронпрац) України.: К.: Основа, 1998. 380

с.

НУБІП України

НУБІП України

В Україні створена необхідна база для широкого впровадження електричної енергії в с/г виробництво. Все більше вводиться в експлуатацію електродвигунів електротеплових, освітлювальних та опромінювальних установок.

Насиченість с/г електрообладнанням призводить до виникнення електротравматизму. Це можна пояснити не завжди достатньою кваліфікацією працівників, недосконалотю організацією роботи тощо. Деякі працівники не досить добре знають правила електробезпеки або нехтують ними, допускають в експлуатацію несправне обладнання.

Охорона праці -- це система законодавчих актів соціально-економічних, організаційних, технічних, гігієніческих і лікарсько-профілактических заходів та засобів, що забезпечують безпеку, збереження здоров'я та працевлаштністі людини при виконанні роботи.

Тому, щоб гарантувати безпечну експлуатацію електроустановок і раціональне використання електричної і теплової енергії у с/г виробництві потрібні висококваліфіковані працівники.

Важлива роль відводиться, організації праці і виробництва, організації робочих місць, вивченю безпечних прийомів праці, профорієнтації і профвідбору, контролю за умовами праці і станом здоров'я працюючих, зміцненню трудової і виробничої дисципліни, широкій участі робітників і службовців в створенні здорових і безпечних умов праці.

НУБІП України

НУБІП України

Таблиця 6.1 Класи виробничих зон і категорії приміщень

По навколошньому середовину	По ступеню ураження електрострумом	По охисково-захисту	Клас приміщення по пожежонебезпеці	Клас приміщення по вибухонебезпеці	Клас по ступеню вогнестійкості	По ступеню займання матеріалу	Найменування приміщення
Сухе опалене	Без підв. небезпеки	III	П-II	B-IIa	II	Важко зг.	Дім тваринників
Особливо сире з хім.. акт.	Особ. небезп.	III	П-II	B-IIa	II	Важко зг.	Телятник на 280 Г
Середовищем	Особ. небезп.	III	П-II	B-IIa	II	Важко зг.	Будівля для сан. обробки худоби
Сухе	Без підв. неб.	III	П-II	B-IIa	I	Важко зг.	Ветеринарна лікарня
Сире	З підв. неб.	III	П-II	B-IIa	II	Важко зг.	Баня
Особливо сире з хім.. акт. середовищем	Особ. небезп.	III	П-II	B-IIa	I	Важко зг.	Кормоцех
Сухе опалене	Без підв. неб.	III	П-II	B-IIa	I	Важко зг	Насосна
							Службово побут. приміщення

6.2. Визначення класів виробничих зон і категорії приміщень

Із таблиці 6.1 видно, що частина приміщень ферми по умовах навколошнього середовища відноситься до сиріх та особливо сиріх приміщень з хімічно - активним середовищем, відносна вологість яких перевищує 75%. В повітрі знаходяться пари аміаку, що здійснюють руйнівну дію на ізоляцію проводів. Для видалення із приміщень аміаку та вологи передбачена припливно-витяжна вентиляція.

6.2.1 Визначення потенційно небезпечних частин електроустановок

При експлуатації електрообладнання у телятнику потрібно

дотримуватись слідуючих вимог і умов:

марка та переріз нульового провода в лінії (380/220В), що живить телятник, вибирається такого ж перерізу як і фазних проводів:

вводи повітряних ліній у телятник захищають від громових перенапруг, заземленням штирів та ізоляторів лінії, нульового

проводу, установкою розрядників:

для захисту обслуговуючого персоналу від ураження електричним струмом, металочінчастини установок, що можуть бути під

напругою внаслідок пошкодження ізоляції, занулюють і заземляють.

для забезпечення електробезпеки молодняка ВРХ проектом передбачено установка обладнання в стійловому для вирощування

електрических потенціалів в складається з

повздовжніх металічних провідників діаметром 6 мм, які закладаються в кожному ряді розміщення тварин під передніми ногами

6.3. Заходи щодо забезпечення належних умов праці персоналу

На фермі передбачається куточек безпеки праці. Для обслуговуючого персоналу передбачені побутові приміщення. Весь персонал ферми оснащений спецодягом.

Для безпечної роботи обслуговуючого персоналу передбачається приснувати до заземленого нульового проводу металеві частини корпусів, що не знаходяться під напругою. При цьому діє ізоляції передбачено відключення пошкоджених ділянок автоматичними вимикачами.

Для запобігання травм та нещасних випадків всі обертаючі деталі й вузли

механізмів оточені захисними кіжухами та сіточними огороженнями.

В кімнатах для відпочинку та на робочих місцях передбачено аптечки для надання першої допомоги.

Серед заходів виробничої санітарії є:

- забезпечення нормативних значень освітленості приміщень;

- встановлення систем опалення.

6.4 Розрахунок потреби та вибір захисних засобів

Для захисту від ураження електричним струмом персоналу, що

обслуговує електроустановки передбачене забезпечення персоналу необхідними засобами захисту у відповідності з ПТЕ і ГНБ

Таблиця 6.2

Розрахунок потрібної кількості захисних засобів.

Найменування	Марка, тип	Од. вимірювання	Кількість
Вказівник напруги	ВНН-1	шт.	4
Діалектричні рукавички		пар	4
Комплект інструментів	МН-64	комплект	4
Заземлення переносні для ВА-10кВ	ШЗП-1	комплект	2
Плакати і знаки безпеки		комплект	6
Діалектричні боти		пар	4
Діалектричний коврик		шт.	6

Респіратор	У-2К	шт.	4
Окуляри захисні	0339	шт.	4
Пояс захисний	ПО-1	шт.	4
Універсальні кігті лази		шт.	4
Шоломи захисні		шт.	4

6.5. Заземлення та основні заходи безпеки

Розрахункові дані по Рівненській області:

- питомий опір першого шару ґрунту $\rho_1 = 270 \text{ Ом} \cdot \text{м}$;

- питомий опір другого шару ґрунту $\rho_2 = 140 \text{ Ом} \cdot \text{м}$;

- глибина залягання першого шару $h_1 = 3,5 \text{ м}$.

Розраховуємо еквівалентний опір ґрунту по формулі:

$$\rho_{EKB} = \frac{\rho_1 \cdot \rho_2 \cdot k \cdot l}{\rho_1(t_1 + k(l - h)) + \rho_2(h - t_1)}, \text{Ом} \cdot \text{м} \quad (6.1)$$

де k – коефіцієнт, при $\rho_1 > \rho_2$ ($k=1$)

l – довжина стержнів, ($l=6 \text{ м}$);

$$\rho_{EKB} = \frac{270 \cdot 140 \cdot 1 \cdot 6}{270(0,8 + 1,6 - 4) + 140(3,5 - 0,8)} = 337,35 \text{ Ом} \cdot \text{м}$$

t_1 – висота заглиблення, ($t_1=0,8 \text{ м}$).

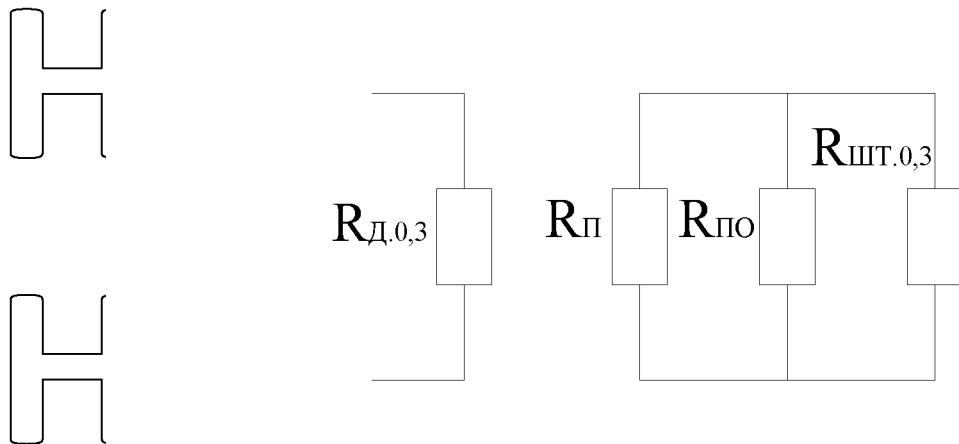
Оскільки еквівалентний опір ґрунту більший 100 Ом, то допустимий опір

допускається збільшувати ($\rho/100$).

$$\text{Тоді: } R_d = 3,5 \cdot 3,37 = 13,48 \text{ Ом}$$

Схема заміщення заземлюючого пристроя приведено на рисунку 6.1

НУБІП України

Розраховуємо опір природного заземлювача по формулі:

НУБІП України (6.2)

де S - площа фундаменту, ($S=50 \text{ м}^2$)

$$R_{\text{ПР}} = 0.5 \frac{\rho_{\text{ЕФ}}}{\sqrt{S}}, \text{Ом}$$

НУБІП України (6.3)

де α, β відповідно при $\rho_1 > \rho_2$; ($\beta = 0,1$, $\alpha = 3,6$)

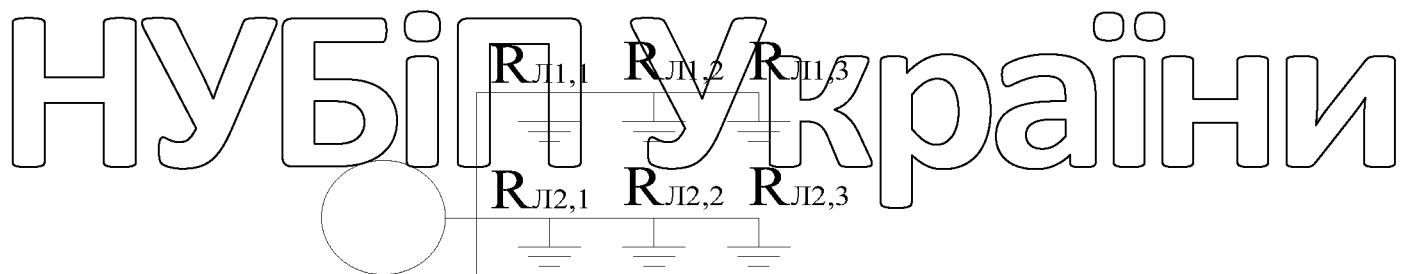
$$\rho_{\text{ЕФ}} = 270(1 - e^{-\frac{3,6}{\sqrt{50}}}) + 140(1 - e^{-\frac{0,1 \cdot \sqrt{50}}{3,5}}) = 425,52 \text{ Ом} \cdot \text{м}$$

НУБІП України (6.4)

Опір повторних заземлень ліній, що відходять від ТП розраховуємо відповідно до (рис.6.2).

НУБІП України

НУБІП України

$$R_{\text{L1},1} = R_{\text{L1},2} = R_{\text{L1},3} = R_{\text{L2},1} = R_{\text{L2},2} = R_{\text{L2},3} = R_{\text{L3},1} = R_{\text{L3},2} = R_{\text{L3},3} = 30 \frac{\rho_{EKB}}{100} = 101,1 \Omega$$

$R_{\text{L1}} = R_{\text{L2}} = R_{\text{L3}} = 10 \frac{\rho_{EKB}}{100} = 33,7 \Omega$

Знайдемо загальний опір повторного заземлення на всіх лініях, що відходять від ТН за виразом:

$$\frac{1}{R_{\Sigma}} = \frac{1}{R_{\text{L1}}} + \frac{1}{R_{\text{L2}}} + \frac{1}{R_{\text{L3}}}, \Omega \quad (6.5)$$

$$R_{\text{L1}} = \frac{101,1}{3} = 33,7 \Omega$$

$$R_{\text{L2}} = \frac{101,1}{3} = 33,7 \Omega$$

$$R_{\text{L3}} = \frac{101,1}{3} = 33,7 \Omega$$

$$\frac{1}{R_{\Sigma}} = \frac{1}{33,7} + \frac{1}{33,7} + \frac{1}{33,7} = 0,09, \Omega$$

$R_{\Sigma} = \frac{1}{0,09} = 11,11 \Omega$

Визначасмо сумарний опір природного та повторного заземлення по формулі:

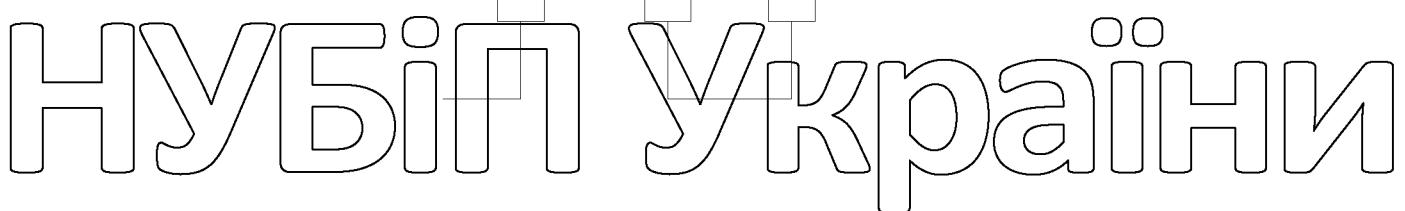
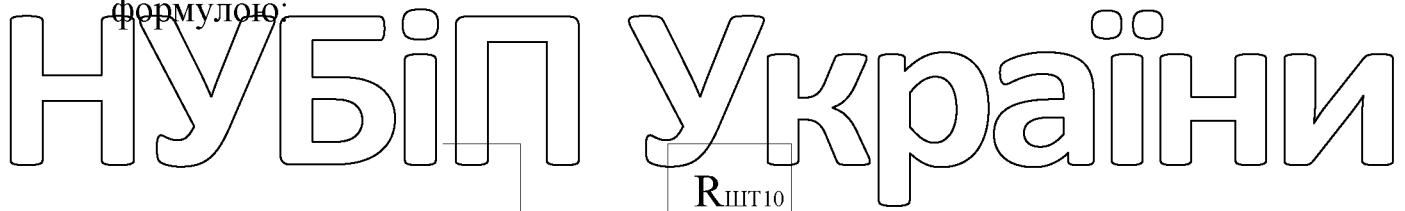
$$R_{\Sigma EKB} = \frac{R_{\text{pp}} \cdot R_{\Sigma}}{R_{\text{pp}} + R_{\Sigma}}, \Omega$$

$$R_{\Sigma EKB} = \frac{30,1 \cdot 11,11}{30,1 + 11,11} = 8,11 \Omega$$

Оскільки, умова ($R_{\Sigma EKB} < R_d$) виконується ($8,11 \Omega < 13,48 \Omega$), то опір штучного заземлення приймаємо максимально можливого значення:
 $R_{\text{шт.0,38}} = 30 \cdot \rho / 100 = 30 \cdot 3,37 / 100 = 101,1 \Omega$

Розрахуємо допустимий опір виходячи з вимог мережі 10 кВ за

формулою:

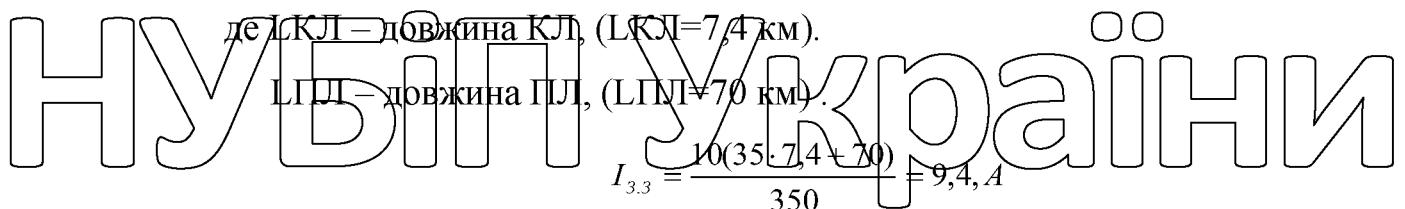

$$R_{\text{доп}(10)} = \frac{125}{I_{3.3}} \leq 10 \Omega$$

де $I_{3.3}$ – розрахунковий струм замикання на землю, А

$$I_{3.3} = \frac{U_{HOM} (35L_{KL} + L_{ПЛ})}{350}, A$$

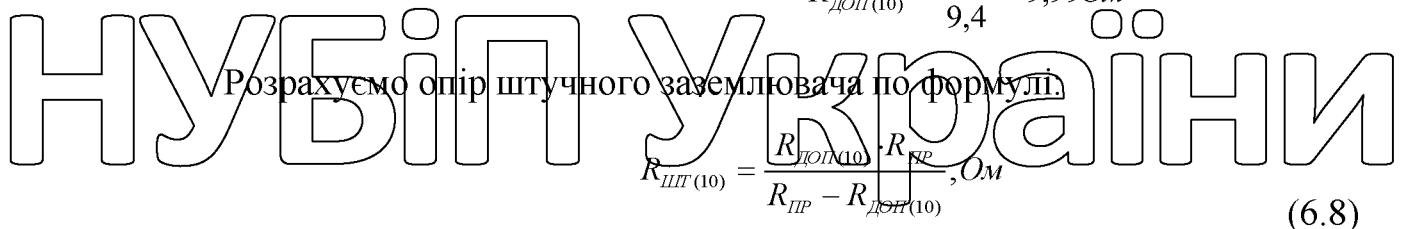

де L_{KL} – довжина КЛ, ($L_{KL}=7,4$ км).

L_{PL} – довжина ПЛ, ($L_{PL}=70$ км).

$$I_{3.3} = \frac{10(35 \cdot 7,4 + 70)}{350} = 9,4, A$$

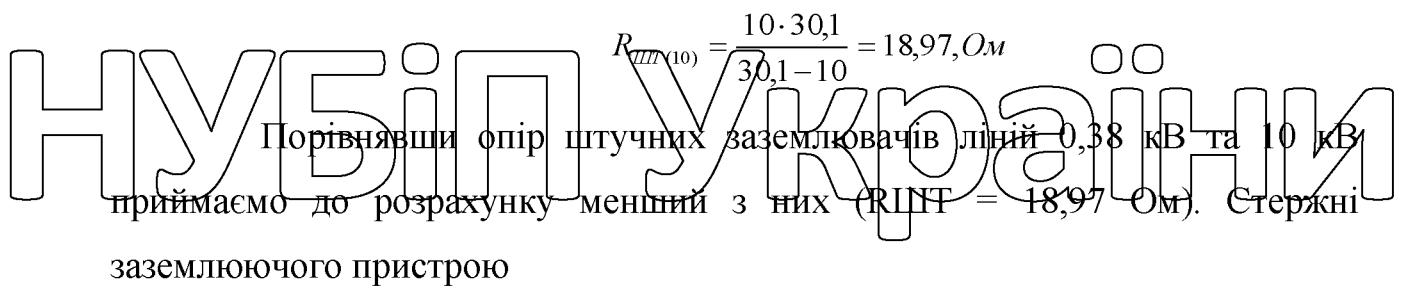
$$R_{\text{доп}(10)} = \frac{125}{9,4} = 9,99 \Omega$$

Розрахуємо опір штучного заземлювача по формулі:

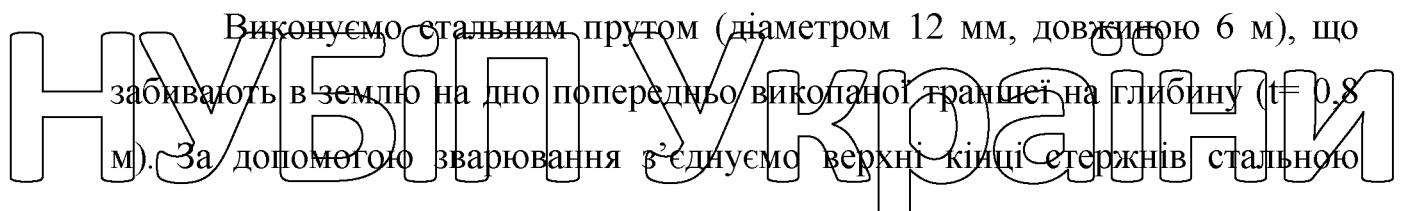
$$R_{\text{шт}(10)} = \frac{R_{\text{доп}(10)} \cdot R_{\text{шт}}}{R_{\text{ПР}} - R_{\text{доп}(10)}}, \Omega$$

(6.8)

$$R_{\text{шт}(10)} = \frac{10 \cdot 30,1}{30,1 - 10} = 18,97, \Omega$$

Порівнявши опір штучних заземлювачів ліній 0,38 кВ та 10 кВ приймаємо до розрахунку менший з них ($R_{\text{шт}} = 18,97 \Omega$). Стержні заземлюючого пристрою

Виконуємо стальним прутом (діаметром 12 мм, довжиною 6 м), що

забивають в землю на дно попередньо викопаної траншеї на глибину ($t=0,8$ м). За допомогою зварювання з'єднуємо верхні кінці стержнів стального

полосою по периметру заземлюючого пристрою. Заземлюючі провідники з'єднуються з контуром заземлення за допомогою зварювання і виводяться на поверхню.

Розрахуємо заземлюючі пристрої підстанції.

Знайдемо опір струму розтікання вертикального стержня за таким

виразом:

$$R_{CT} = \frac{\rho_{EKB} \cdot k_C}{2\pi \cdot l} \left(\ln \frac{2l}{d} + 0.5 \ln \frac{4h+l}{4h-l} \right), \Omega \text{m}$$

(6.9)

де k_C – коефіцієнт сезонності, $k_C = 1,5$;

$$d = 0,012 \text{ м};$$

$$l = 6 \text{ м};$$

h - відстань від поверхні землі до середини стержня, м.

$$h = 0.8 + \frac{1}{2} \cdot 6 = 3.8 \text{ м}$$

$$R_{CT} = \frac{337,35 \cdot 1,5}{2 \cdot 3,14 \cdot 6} \left(\ln \frac{2 \cdot 6}{0,012} + 0,5 \ln \frac{4 \cdot 3,8 + 6}{4 \cdot 3,8 - 6} \right) = 98,44 \Omega \text{m}$$

Розрахуємо провідність вертикального стержня по формулі:

$$g_B = \frac{1}{R_{CT}}, \text{Cm}$$

(6.10)

$$g_B = \frac{1}{98,44} = 0,01, \text{Cm}$$

Знаходимо к-сть вертикальних стержнів за формулло:

$$n_B = \frac{R_{um}}{R_{ut}}, \text{шт}$$

(6.11)

$$n_B = \frac{98,44}{18,97} = 4,43 \text{ шт}$$

Згідно розрахунків приймаємо 4-ри стержні: $n_B = 4$ шт.

Схема контуру

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Визнаємо еквівалентний опір ґрунту:
 $\rho_1/\rho_2 = 2.21$; $h1 = 3.5$; $LT = 40$ м.

$$1) \quad \rho_1/\rho_2 = 2; \quad LT=40 \text{ м}; \quad h1=3.2 \text{ м} \leq h1=3; \quad h1=5 \text{ м.}$$

НУБІП України

$\rho_{EKV.G.}/\rho_2 = 1,8 \cdot \frac{1,8 - 1,74}{5 - 3} \cdot (3,2 - 3) = 1,79$

2) $\rho_1/\rho_2 = 5$; $LT=40$ м; $h1=3.5$ м $\leq h1=3$; $h1=5$ м.

$$\rho_{EKV.G.}/\rho_2 = \frac{4,02 - 3,74}{5 - 3} \cdot (3,2 - 3) = 3,9$$

НУБІП України

3) $\rho_1/\rho_2 = 3$; $LT=40$ м; $h1=3.5$ м $\leq h1=3$; $\rho_1/\rho_2 = 2$; $\rho_1/\rho_2 = 5$;

$$\rho_{EKV.G.}/\rho_2 = 1,79 \cdot \frac{3,9 - 1,79}{5 - 2} \cdot (2,21 - 2) = 1,93$$

НУБІП України

$\rho_{EKV.G.} = 1,93 \cdot \rho_2 = 1,93 \cdot 140 = 270 \text{ Ом}$

Розраховуємо опір горизонтального елемента заземлюючого контуру

по формулі:

НУБІП України

$$R_g = \frac{k_c \cdot \rho_{EG}}{2\pi L_g} \cdot \ln \frac{2L_g}{b \cdot t} = \frac{2 \cdot 270}{6,28 \cdot 40} \cdot \ln \frac{2 \cdot 40}{0,04 \cdot 0,8} = 16,90 \text{ Ом}$$

Провідність горизонтальних елементів заземлювача буде дорівнювати:

$$g_g = \frac{1}{R_g} = \frac{1}{16,9} = 0,06 \text{ Ом}^{-1}$$

НУБІП України

Значення коефіцієнта елементів використання знаходить шляхом послідовної лінійної інтерполяції при:

НУБІП України

1) $\rho_1/\rho_2 = 1; h1/l = 0.64; a/l = 1.4$
 $\rho_1/\rho_2 = 1; n = 4; h1/l = 0.5; a/l = 1.4 \text{ між}; a/l = 1 \text{ i}; a/l = 2$

$$\eta = 0,505 - \frac{0,54 - 0,505}{2-1} \cdot (1,4 - 1) = 0,519$$

НУБІП України

2) $\rho_1/\rho_2 = 1; n = 4; h1/l = 1; a/l = 1.4 \text{ між}; a/l = 1 \text{ i}; a/l = 2$
 $\eta = 0,519$

$$3) \rho_1/\rho_2 = 1; n = 4; h1/l = 0.583; a/l = 1.4 \text{ між}; a/l = 1 \text{ i}; a/l = 2$$

НУБІП України

4) $\rho_1/\rho_2 = 3; n = 4; h1/l = 0.5; a/l = 1.4 \text{ між}; a/l = 1 \text{ i}; a/l = 2$
 $\eta = 0,631 + \frac{0,67 - 0,631}{2-1} \cdot (1,4 - 1) = 0,64$

5) $\rho_1/\rho_2 = 3; n = 4; h1/l = 1; a/l = 1.4 \text{ між}; a/l = 1 \text{ i}; a/l = 2$
 $\eta = 0,607 + \frac{0,655 - 0,607}{2-1} \cdot (1,4 - 1) = 0,62$

6) $\rho_1/\rho_2 = 3; n = 4; h1/l = 0.64; a/l = 1.4 \text{ між}; a/l = 1 \text{ i}; a/l = 2$

$$\eta = 0,64 + \frac{0,64 - 0,62}{1-0,5} \cdot (0,64 - 0,5) = 0,63$$

НУБІП України

7) $n = 4; h1/l = 0.64; \rho_1/\rho_2 = 3 \text{ між} \rho_1/\rho_2 = 1; \rho_1/\rho_2 = 3$
 $\eta = 0,519 + \frac{0,63 - 0,519}{3-1} \cdot (2,21 - 1) = 0,58$

Шляхом лінійної інтерполяції визначили, що ($\eta = 0,58$)

Тоді опір штучного завземлювача трансформаторної підстанції:

НУБІП України

$$R_{\text{шт}} = \frac{1}{\eta(n_{\text{шв}} + g_r)} = \frac{1}{0,58(4 \cdot 0,0141 + 0,06)} = 14,8 \Omega$$

Тобто: $14,8 \Omega < 18,97 \Omega$.

6.6. Блискавозахист будівель і споруд

Розрахунок блискавозахисту проводимо для телятника на 900 голів.

На даній споруді ми будемо влаштовувати блискавозахист категорії 3 з зоною

захисту Б, яка має ступінь надійності 35 % й вище.

Бліскавозахист будемо здійснювати за допомогою одиночного тросового бліскавковідводного пристроя, утвореного горизонтальним тросом, закріпленим на двох опорах, по кожній з яких прокладається струмовідвід, який приєднується до окремого заземлювача.

Зона захисту одиночного тросового бліскавозахисту висотою до 150 м.
За урахуванням стріли провисання тросу перерізом (30-50 мм^2) при відомій висоті $h_{\text{O.P}}$ та довжині прольоту $a < 120 \text{ м}$ висота тросу ($h = h_{\text{O.P}} - 2$).

Розміри зони захисту одиночного тросового бліскавковідводу типу Б:
де $h = h_{\text{O.P}} - 2 = 10 - 2 = 8 \text{ м}$

$$h_O = 0.92 \cdot h, \text{м}$$

$$h_O = 0.92 \cdot 8 = 7,36 \text{ м}$$

Межі зони захисту на рівні землі розрахуємо за формулою:

Межі зони захисту на рівні землі

$$r_d = 1.7 \cdot h, \text{м}$$

$$r_d = 1.7 \cdot 8 = 13,6 \text{ м}$$

Визначимо межі зони захисту на рівні h_X за формулою:

Межі зони захисту на рівні h_X

$$r_x = 1.7 \left(h - \frac{h_X}{0.92} \right), \text{м}$$

$$\text{де } h_X \text{ висота споруди, } h_X = 5,1 \text{ м}$$

$$r_x = 1.7 \left(8 - \frac{5,1}{0.92} \right) = 4,18 \text{ м}$$

Бліскавковідвід складається із бліскавоприймача, струмовідводу та

заземлювача. Опори тросових бліскавковідводів виконуємо з кутникової сталі 8 мм^2 .

Система протипожежного захисту

Пожежна безпека забезпечується використанням негорючих матеріалів, конструкцій, захисних мір, відповідного сертифікованого обладнання, автоматичним відключенням струмів короткого замикання, дотримання

безпечної відстані між кабелями, проводами і будівельними частинами (0.6см). При будівництві та експлуатації тваринницьких приміщень необхідно не тільки не допускати пожежі, а при виникненні швидко їх обмежити та негайно загасити. Питання попередження виникнення пожежі можна вирішити правильним вибором конструкції обладнання тваринницьких ферм

за їх вогнестійкістю та загоранням.
Протипожежна профілактика поділяється на організаційну і технічну.

Проектом передбачені слідуючі організаційні міроприємства:

створення добровільної пожежної дружини;

проведення масової роз'яснювальної роботи серед працівників ферми.

Технічні міроприємства:

застосування електрообладнання, апаратури керування і захисту

відповідно до умов оточуючого середовища;

передбачено блискавозахист будівель;

для ліквідації пожежі передбачено протипожежна смість;

Відповідно до вимог ДНАОП 0.09-1.21-98 електрощитова повинна

бути укомплектована основними захисними засобами персоналу, а також

первинними засобами пожежогасіння.

Перелік первинних засобів пожежогасіння.

Таблиця 6.3

Назви пристрій і засобів пожежогасіння	Тип, Марка	Місце встановлення	Кількість	Х-ка Пожеж.пр.
Вогнегасник вуглециклотний	ОУ-5	В приміщенні	4	5л
Вогнегасник хім.-пін.	ОХП-10	На щиті	4	10л.
Відро		На щиті	4	
Лом		На щиті		

Сокира	На щиті	
Бугор	На щиті	
Лопата	На щиті	
Ящик з піском	Біля щита	1м ³

НУБІП України

РОЗДІЛ 7.

РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ І АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ОБЄКТА

Розрахунок економічної ефективності прийнятого рішення базується на порівнянні двох варіантів годівлі з системою автоматичної ідентифікації та без неї. У розробленому проекті автоматична ідентифікація телят буде реалізована в годівниці ТВК-80Б.

Середня кошторисна вартість системи автоматичної ідентифікації становить К = 500 000 грн., включаючи монтаж та пусконалагоджувальні роботи.

Є розрахунок витрат на корми для різних варіантів годівлі.

Витрати на корм у телятниках з використанням автоматичної ідентифікації під час годівлі визначаються за такою формулою:

$$Вк. д_1 = N \cdot m \quad (7.1)$$

де, N – кількість тварин в телятнику

m – кількість кг/добу

Вк. д_1 = 280 * 1 = 280 кг/добу

Витрати корму за рік складе:

$$Вк. р_1 = Вк. д_1 \cdot 365 \quad (7.2)$$

$$\text{Вк. р}_1 = 280 \cdot 365 = 102200 \text{ кг/рік}$$

Витрати на корм з автоматичною ідентифікацією складуть:

$$E_1 = \text{Вк. р}_1 \cdot a$$

(7.3)

де, а – вартість корму 1 кг = 10 грн

$$E_1 = 102200 * 10 = 1022000 \text{ грн/рік}$$

Витрати корму для телятника без автоматичної ідентифікації:

$$\text{Вк. д}_2 = N \cdot m$$

$$\text{Вк. д}_2 = 280 * 1.5 = 420 \text{ кг/добу}$$

$$\text{Вк. р}_2 = 420 * 365 = 153300 \text{ кг/рік}$$

$$E_2 = 153300 * 10 = 1533000 \text{ грн/рік}$$

Економічну ефективність встановлення пристрою автоматичної ідентифікації визначаємо згідно рівняння:

$$E_{ek} = 1533000 - 1022000 = 511000 \text{ грн/рік} \quad (7.4)$$

визначається за наступною формулою:

$$T = \frac{K}{E_{ek}} \quad (7.5)$$

$$T = \frac{500000}{511000} = 0,98 \quad (7.7)$$

Згідно з розрахунками, термін окупності обладнання для автоматичної ідентифікації становить менше одного року.

ВИСНОВОКІ

1. Виконано аналіз стану енергетичного обладнання господарства та розроблені шляхи підвищення ефективності виробництва.

2. В магістерській роботі виконано вибір технологічного обладнання для приготування та роздачі кормів із автоматичною ідентифікацією телят при годівлі, прибирання гною, підтримання параметрів мікроклімату, напування тварин, проведений розрахунок освітлення.

3. Виконано розрахунок вентиляції та опалення приміщень, електроприводів, систем освітлення обране необхідне технологічне обладнання.

4. Проведено розрахунки та вибір апаратів керування та захисту.

5. Детально розглянуте питання розробки системи автоматичної ідентифікації телят при годівлі. Проведено розрахунок та обране необхідне обладнання. Розроблені схеми керування.

6. Проведено розрахунок електричних мереж 0,38 кВ, які знаходяться на території підприємства. Визнано потужність трансформаторної підстанції 10/0,4 кВ.

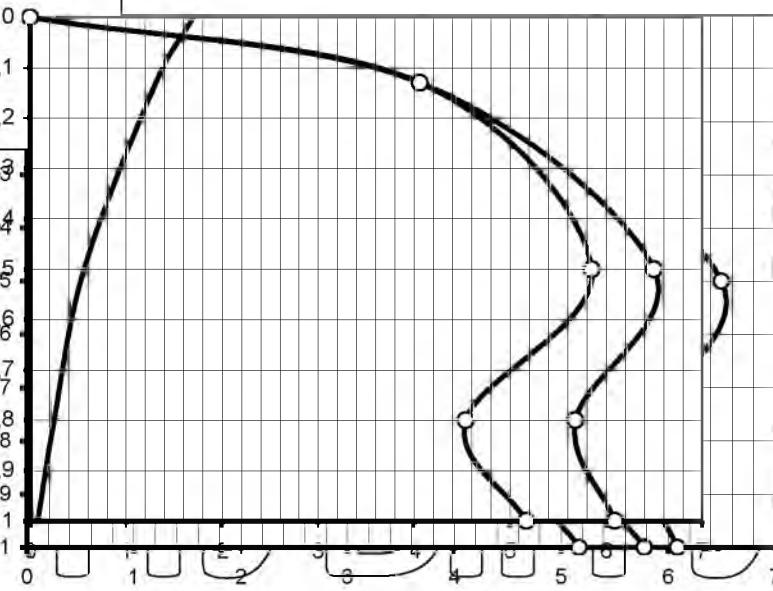
7. Розроблені заходи із налагодження монтажу, і експлуатації електрообладнання, розрахував електротехнічну службу та її структуру складені графіки ПР електрообладнання.

8. Проведено розрахунок заземлення та блискавко захисту будівель підприємства. Розглянув питання протипожежної безпеки та безпеки праці.

9. Проведено економічні розрахунки для підтвердження ефективності прийнятих рішень.

Список використаних джерел

1. Електропривод / [Лавріненко Ю.М., Марченко О.С., Савченко П.І. та ін.]; за ред. Ю.М. Лавріненка. – К.: Ліра-К, 2009. – 504 с.
2. Електропривод і автоматизація / [Синявський О.Ю., Савченко П.І., Савченко В.В. та ін.]; за ред. О.Ю. Синявського. – К.: Аграр Медіа Груп, 2013. – 586 с.
3. Дипломне проектування енергетичних та електротехнічних системв агропромисловому комплексі / Іноземцев Г.Б., Козирський В.В., Лут М.Т. та ін. – К.: Аграр Медіа Груп, 2014. – 526 с.
4. Червінський Л.С., Сторожук Л.О. Електричне освітлення та опромінення. – К.: Аграр Медіа Груп, 2011. – 214 с.
5. Довідник сільського електрика / за редакцією В.С. Олійника. – К.: Урожай, 1989 – 264 с.
6. Козирський В.В. Електропостачання агропромислового комплексу : підруч. / Козирський В.В., Каплун В.В., Волошин С.М. – К. : Аграрна освіта, 2011. – 448 с.
7. Правила улаштування електроустановок. - К.: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, 2016.
8. Лут М.Т., Радько І.П., Тракай В.Г., Чміль А.І. Безпека праці в сільських електроустановках : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Лут М.Т., Радько І.П., Тракай В.Г., Чміль А.І. – К.: Вид – во ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2012- 430 с.
9. Червінський Л.С. Електричне освітлення та опромінення / Л.С. Червінський, Л.О. Сторожук. – К. «Аграр Медіа Груп», 2011. – 214 с.
10. Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів. Вид. офіц. К., 2013.
1. Іноземцев Г. Б. Дипломне проектування енергетичних та електротехнічних систем в АПК Г.Б. Іноземцев, В.В. Козирський, М.Т. Лут. – К.: «Аграр Медіа Груп», 2014. – 526 с.
12. [Http://www.indel.by/ru/book/print/117](http://www.indel.by/ru/book/print/117) Indel.by – офіційний сайт ЗАТ

оо
погл. f/fid 0-4; RFD 4-100. Про
цii.

Україні

Україні

НУБіП Україні

НУБіП Україні

НУБіП Україні

НУБіП Україні

НУБіП Україні